

**BİLECİK İLİNDE BULUNAN İĞNE OYASI ÜRÜNLERİN
İNCELENMESİ**

Direm ÜNSAL

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (...) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Direm
Soyadı : ÜNSAL
Bölümü : Geleneksel El Sanatları Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe adı : Bilecik İlinde Bulunan İğne Oyası Ürünlerin İncelenmesi
İngilizce Adı : Investigation of Needlework Items Found in Bilecik

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Direm ÜNSAL

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Direm Ünsal tarafından hazırlanan “Bilecik İlinde Bulunan İğne Oyası Ürünlerin İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi El Sanatları Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Mediha GÜLER

El Sanatları Anabilim Dalı, Hacı Bayram Veli üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi H. Serpil ORTAÇ

El Sanatları Anabilim Dalı, Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Feryal SÖYLEMEZOĞLU

Güzel Sanatlar Fakültesi, Ankara Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: .20/06/2019

Bu tezin El Sanatları Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bir toplumun kültürel değerlerine ışık tutan el sanatları insanoğlunun yaradılışından buyana sanat anlayışlarını ve yaşayış tarzlarını yansıtmakta etkin bir rol oynamıştır. El sanatlarının içinde önemli bir yeri olan iğne oyları, Türk kadınının yaratıcılığını ve ince zevkini simgelemektedir.

Günümüzde teknolojik gelişmeler ve kadının çalışma hayatında yer alması birçok alanda olduğu gibi el emeği olan iğne oylarının yapımını da olumsuz etkilemektedir. Eskiye oranla iğne oyası yapımına daha az zaman ayrıldığından, iğne oylarının anlam ve önemini yitirmeden, yöresel özelliklerini belirleyerek belgelendirmek, gelecek nesillere taşımak, literatüre kazandırmak araştırmacının esas görevidir.

Bu araştırmanın amacı; Bilecik ilinde yapılmış olan iğne oylarının renk, motif, teknik özellikleri, kompozisyon özellikleri, kullanılan araç-gereçler ve kullanım alanlarını belirleyerek elde edilen bilgileri ve ürünleri gelecek kuşaklara aktarmada kaynak oluşturmaktır.

Öncelikle araştırmam boyunca bana bilgisini ve desteğini esirgemeyen, çalışmama büyük emek veren ve tüm çalışmam boyunca bana yol gösteren saygıdeğer hocam Prof. Dr. Mediha Güler'e çok teşekkür ediyorum. Hayatım boyunca hep yanımda olup beni destekleyen sevgili anneme, babama, kız kardeşime, ayrıca maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşime ve biricik kızım Defne'ye teşekkürlerimi sunarım. Kıymetli el emeği göz nuru ürünlerini benimle paylaşan, bana güvenip sandıklarını açan yöre halkına ve emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunmayı da bir borç bilirim.

BİLECİK İLİNDE BULUNAN İĞNE OYASI ÜRÜNLERİN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Direm Ünsal

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran,2019

ÖZ

El sanatları bir milletin yüzyıllar boyu süregelen yaşamı boyunca oluşan ve kuşaktan kuşağa aktarılan en önemli kültür varlıklarıdır. Özellikle Anadolu insanı doğası ve çevresi ile kendi dünya görüşünü ve hayat felsefesini sanatta ki yetenek ve becerisi ile birleştirip bir kültür hazinesi yaratmıştır. İğne oyası, son yıllarda yaşam koşullarının değişmesi, sanayileşme sonucu seri ve ucuz üretimin sağlanması paralel olarak kaybolmaya yüz tutmuş el sanatlarımızdan biri haline gelmiştir. Bilecik, ilin tarihçesinin çok eskilere dayanması ve Osmanlının kurulduğu yer olması ayrıcalığı ve jeolojik konumu açısından oldukça önemlidir. Kültür içinde önemli yeri olan iğne oyalarının giderek azalması, gelecek kuşaklara aktarılması, bu değerli sanatı yaşatmak adına incelenerek araştırılması ihtiyacını doğurmaktadır. Bu çalışmanın amacı; Bilecik iğne oyaları, Bilecik iğne oylarının gelecek kuşaklara aktarılması, Bilecik yöresinde yapılan iğne oyalarının tanıtılması ve alan literatürüne kazandırılmasıdır. Bu araştırma ile Bilecik ili ve ilçelerinde yapılan iğne oyalarının ürün, cins, boyut, kullanılan malzeme ve uygulanan tekniği, renkleri; seçilen konu, kompozisyon özellikleri incelenerek; kullanım alanları ve günümüzdeki durumu araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler : El Sanatları, Oya, İğne Oyası

Sayfa Adedi : 121

Danışman : Prof. Dr. Mediha GÜLER

INVESTIGATION OF NEEDLEWORK ITEMS FOUND IN BILECIK

(Master's Thesis)

Direm Ünsal

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

June,2019

ABSTRACT

Handcrafts are occurred by centuries and handcrafts are culture entities which are carried from generation to generation. Especially Anatolians connect their world sights, life philosophy, environment with artistic capabilities and abilities; so curious culture treasure was created. Needlework becomes vanishing because life conditions have changed, industrialization has developed to has changed and multiple production has occurred. Ottoman Empire was founded in Bilecik and Bilecik is an old town and has got important geopolitic location. Needleworks which are important in our culture began decreasing, so needleworks must transfer to next generations. Because of this reason there is a need for researching needleworks. Aim of the study is researching Bilecik needleworks, transferring Bilecik needleworks to next generations, presenting Bilecik needleworks and providing knowledge about needleworks to the literature. By this research Bilecik needleworks are researched according to their produce, kind, size, material, technique, colours, subject, composition, properties, usage area and situation at the present day.

Key Words : Handicraft, Oyas, Point Lace
Page Number : 121
Supervisor : Prof. Dr. Mediha GÜLER

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
BÖLÜM I.	
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Sayıtları	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II.

KURAMSAL ÇERÇE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Bilecik İli Hakkında Genel Bilgi	7
2.1.1. Bilecik İlinin Coğrafi Konumu ve Tarihçesi.....	7
<i>2.1.1.1. Bitki Örtüsü.....</i>	<i>8</i>
<i>2.1.1.2. İklim</i>	<i>9</i>
2.1.2. Bilecik’in Nüfusu	9
2.1.3. Bilecik’in Tarihçesi	9
<i>2.1.3.1. Tarih Öncesinde Bilecik.....</i>	<i>10</i>
<i>2.1.3.2. Antik Çağda Bilecik.....</i>	<i>10</i>
<i>2.1.3.3. Bizans Döneminde Bilecik</i>	<i>11</i>
<i>2.1.3.4. Selçuklular Döneminde Bilecik</i>	<i>11</i>
<i>2.1.3.5. Osmanlılar Döneminde Bilecik.....</i>	<i>12</i>
<i>2.1.3.6. Kurtuluş Savaşında Bilecik.....</i>	<i>13</i>
<i>2.1.3.7. İnönü Savaşı</i>	<i>13</i>
<i>2.1.3.8. II. İnönü Savaşı</i>	<i>13</i>
<i>2.1.3.9. Cumhuriyet Döneminde Bilecik.....</i>	<i>14</i>
2.2. Sanat.....	15
2.2.1. Sanatın Tanımı	15
2.3. Bilecik’te El Sanatları	16
2.3.1. El Sanatlarının Tanımı	17
2.3.2. El Sanatlarının Sınıflandırılması	18
2.4. Örücülük ve Oyacılık.....	19
2.4.1. Örücülüğün Tanımı ve Tarihçesi.....	19
2.4.2. Türklerde Örücülük.....	20
2.4.3. Örücülüğün Sınıflandırılması	20
2.4.4. Oya’nın Tanımı	21

2.4.5. Oya'nın Çeşitleri	22
2.4.6. İğne Oyasının Tanımı.....	25
2.4.7. İğne Oyasında Kullanılan Teknikler	25
2.4.8. İğne Oyalarında Kullanılan Renk, Motif İsimleri ve Esin Kaynakları.....	28
2.4.9. İğne Oyasının Tarihçesi	28
2.5. İğne Oyasında Kullanılan Araç-Gereçler	29
2.5.1. Kullanılan Araçlar ve Gereçler.....	29
2.5.2. İğne Oyasında Kullanılan İplikler	31
2.5.2.1. İpek İplikler.....	32
2.5.2.2. Pamuklu İplikler.....	33
2.5.2.3. Keten İplikler	34
2.5.2.4. Sentetik İplikler.....	35
2.5.3. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Yardımcı Malzemeler	34
2.6. İğne Oyası Ürün Analizi	36
2.6.1. Gelin Tacı Motifi	37
2.7. İlgili Araştırmalar	40
BÖLÜM III.	
YÖNTEM.....	43
3.1. Araştırmanın Modeli	43
3.2. Evren ve Örneklem	43
3.3. Verilerin Toplanması	43
3.4. Verilerin Analizi	44
BÖLÜM IV.	
BULGULAR VE YORUMLAR	45
4.1. Ankete Dayalı Verilere İlişkin Bulgular	45

4.2. Bilecik İli İğne Oyası Yapan Bireylerin Genel Özellikleri	45
4.3. Bilecik İli İğne Oyalarının Araç- Gereç Özellikleri	53
4.4. Bilecik İli İğne Oyalarının Teknik Özellikleri	54
4.5. Bilecik ili İğne Oyalarının Renk, Motif, Kompozisyon Özellikleri	55
BÖLÜM V.	
SONUÇ VE ÖNERİLER	61
5.1. Sonuç	61
5.2. Öneriler	64
KAYNAKÇA	65
EKLER	68
EK-1. Anket Formu	69
EK-2. Bilgi Formları	72

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Bireylerin Yaş Durumlarının Dağılımı</i>	45
Tablo 2. <i>Bireylerin Medeni Durumlarının Dağılımı</i>	46
Tablo 3. <i>Bireylerin Öğrenim Durumlarının Dağılımı</i>	46
Tablo 4. <i>Bireylerin Esas Uğraş Alanını Gösteren Dağılım</i>	46
Tablo 5. <i>Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Kaynaklarına Göre Dağılım</i>	47
Tablo 6. <i>Bireylerin İğne Oyasını Hangi Yaşta Öğrendiğinin Dağılımı</i>	47
Tablo 7. <i>Bireylerin Ne Kadar Sürede Öğrendiğini Gösteren Dağılımı</i>	48
Tablo 8. <i>Bireylerin Kaç Yıladan Beri İğne Oyası Yaptığını Gösteren Dağılımı</i>	48
Tablo 9. <i>Yörede İğne Oyasını Genellikle Kimlerin Yaptığını Gösteren Dağılımı</i>	48
Tablo 10. <i>Bireylerin Ne Amaçla İğne Oyası Yaptığını Gösteren Dağılımı</i>	49
Tablo 11. <i>Bireylerin Yapmış Olduğu İğne Oyasını Nasıl Pazarladığını Gösteren Dağılımı</i>	49
Tablo 12. <i>Bireylerin İğne Oyalarını Ne Şekilde Sattıklarını Gösteren Dağılımı</i>	50
Tablo 13. <i>Bireylerin İğne Oyasından Kazanım Gelir Dağılımı</i>	50
Tablo 14. <i>İğne Oyası Yapım Yönünü Gösteren Dağılım</i>	50
Tablo 15. <i>Yörede Yapılan İğne Oyalarının Uygulama Alanlarına Göre Dağılımı</i>	51
Tablo 16. <i>Bireylerin Bir Baş Örtüsünü Nekadar Zamanda Yaptığını Gösteren Dağılım</i> ...	51
Tablo 17. <i>Bireylerin İğne Oyasının Temizliğini Nasıl Yaptığını Gösteren Dağılım</i>	52
Tablo 18. <i>Bireylerin Oyaların Sertleşmesi İçin Kullandığı Ürün Dağılım</i>	52
Tablo 19. <i>Bireylerin İğne Oyalarını Nasıl Muhafaza Etiklerini Gösteren Dağılım</i>	52

Tablo 20. <i>Bireylerin İğne Oyalarında Kullandıklarını İplik Çeşitliği Dağılımı</i>	53
Tablo 21. <i>İpliklerin Teminlerini Belirleme Dağılımı</i>	53
Tablo 22. <i>Oyalarda Kullanılan İpliklerin Kalınlık Dereceklerini Gösteren Dağılım</i>	54
Tablo 23. <i>Bireylerin İğne Oyası Yaparken Kullandığı Yardımcı Araç Dağılımı</i>	54
Tablo 24. <i>İğne Oyalarında Kullanılan Teknikler</i>	55
Tablo 25. <i>İğne Oyalarına Yörede Verilen İsim Dağılımı</i>	56
Tablo 26. <i>İğne Oyasında Kullanılan Renklerin Neye Göre Seçildiğini Gösteren Dağılım</i>	56
Tablo 27. <i>Bireylerin İğne Oyası Yapımında Faydalandığı Kaynakları Gösteren Dağılım</i>	57
Tablo 28. <i>İğne Oyasında Kullanılan Renklerin Sayısal Dağılımı</i>	58
Tablo 29. <i>İğne Oyasında Kullanılan Motif İsimlerinin Sayısal Dağılımı</i>	59
Tablo 30. <i>İğne Oyasında Kullanılan Kompozisyon İsimlerinin Sayısal Dağılımı</i>	60

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Bilecik il haritası	7
Şekil 2. Zürafa	25
Şekil 3. İlmek	26
Şekil 4. Kare ve üçgen ilmek yapılışı.....	26
Şekil 5. Trabzan.....	26
Şekil 6. Bülbül tükürüğü	27
Şekil 7. Dikenli oya	27
Şekil 8. Sinek kanadı	27
Şekil 9. Piko	27
Şekil 10. Kaya	28
Şekil 11. İğne.....	29
Şekil 12. Firkete	30
Şekil 13. Makas	30
Şekil 14. Mekik	30
Şekil 15. Tığ	31
Şekil 16. Şişler.....	31
Şekil 17. Araç ve Gereçler	31
Şekil 18. Doğal ipek	32
Şekil 19. Kılamık.....	32

Şekil 20. İbrişim	33
Şekil 21. Çamaşır ipeği	33
Şekil 22. Floş	33
Şekil 23. Koton.....	34
Şekil 24. Muline	34
Şekil 25. Dantel ipliği.....	35
Şekil 26. Naylon ipler.....	35
Şekil 27. Kullanılan yardımcı malzemeler	36
Şekil 28. Boncuk	36
Şekil 29. Gelin tacı motifi	37
Şekil 30. Zürafa yapım işlemleri	37
Şekil 31. Motifin kök kısmını oluşturmak için 4 adet kare ilmek yapılır	37
Şekil 32. 4 adet kare ilmek üzerine kaya motifini tamamlamak için 3 tane daha kare ilmek yapılır	38
Şekil 33. Kare ilmekler üzerine 2 adet kare ilmek yapılarak kök yapımına devam edilir ...	38
Şekil 34. Motifin kök kısmı tamamlandıktan sonra üzerine halka atılır	38
Şekil 35. Kök üzerine halka yapılarak üzerine pırpır yapılır	38
Şekil 36. Kök üzerine halka yapılarak üzerine toplamda 10 adet pırpır yapılır	38
Şekil 37. Motifin taç bölümü için pırpırların üzeri fiskil yapılarak 2 sıra dönülür	39
Şekil 38. Fiskil üzerine 5 adet köprü yapılır	39
Şekil 39. Yapılan köprülerin üzerine 3'lü pırpırlar yapılır	39
Şekil 40. Pırpırlar 5 köprü üzerinde devam eder.....	39
Şekil 41. Pırpırların üzerinden ip yürütülerek zürafa yapılır ve motif tamamlanmış olur ...	39

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Kültürel kimliğin en canlı ve somut belgeleri olan el sanatlarının bir milletin gelenek ve göreneklerinin nesilden nesille aktarılmasında önemli bir yeri vardır. Geleneksel Türk el sanatlarının içinde önemli bir yeri olan oyalar ise yüzyıllardır geleneksel Türk giyim-kuşamının vazgeçilmez bir parçası olmuş; kadın kıyafetleri ve baş süslemelerinde sıkça kullanılmıştır.

El sanatları dış etkilerden korunmak amacı ile ortaya çıkan giyim-kuşam kültürü geçmişten günümüze çeşitli evrelerden geçerek toplumların düşünce, inanç, gelenek, görenek, örf, adet, zevk ve yaşam biçimlerinin yanı sıra sosyal ve ekonomik şartlarını yansıtan bir olgu ve süslenme arzusunu gerçekleştiren bir sanat dalı haline gelmiştir (Köklü, Özdemir, & Yetim, Gerede İğne Oyları, 2008, s. 84).

Geleneksel Türk giyim-kuşam kültürü içinde baş süslemelerinin vazgeçilmez unsuru olan oyların ayrı bir yeri vardır. Türk kadınının zevkini, yaratıcılığını ve el becerisini yansıtan oylar süslenmek amacının yanı sıra içerdği motifleri ile gizli mesajları taşıyan sessiz bir iletişim aracı olmuştur (Köklü, Yetim & Özdemir, 2008, s. 83-84).

Sanatın bir alt dalı olan el sanatları, tarihin başlangıcından bu yana ülkelerin sanat zevklerini, kültürlerini, değer yargılarını, estetik yönlerini, dünya görüşlerini ve yaşam biçimlerini belgeleyen kültür hazineleridir. İnsanlığın var olduğu tarihten günümüze kadar uygarlık el sanatlarıyla iç içe yaşamıştır ve yaşamaya devam etmektedir. El sanatları, genel anlamda düşünülürse insan; yiyecek, barınma, avlanma, giyecek, süslenme, eğlence vb. ihtiyaçları karşılarken hep el sanatlarından ve onun ürünlerinden yararlanmıştır (Ertuğrul, 2000).

Oyalar kişinin tabiat güzelliklerini şekillendirmesinden, açıklayamadığı duyguları anlatmak için yarattığı özel görünüşlü şekillerden, süslemek ve süslenmek gereksinmesiyle ortaya çıkarılmış tekniği örgü olan bir el yapımı üründür. Soyut bir anlatım ürünü oldukları gibi tabiat karşısında duyulan güzel bir duygunun anlatım ifadesi de olabilir (Koyuncu, 2005, s. 40).

Anadolu da insanlar, yün, pamuk, tiftik, keten gibi hammaddelerden yaşamsal ihtiyaçlarını elde etmek için gereken malzemeleri üretmiştir. Ahşap, maden, cam, deri, toprak, kemik ve boynuz gibi maddeleri de beceriyle şekillendirip mutfak araçlarını, tarım ve hayvancılıkta kullanacağı aletleri, mobilyasını ve süslerini tasarlayıp üreterek ve ürettiğini kullanarak yaşamını sürdürmeye çalışmışlardır.

Geleneksel Türk El Sanatları; halıcılık, kilimcilik, cicim zili, sumak, kumaş dokumacılığı, yazmacılık, çinicilik, seramik-çömlek yapımcılığı, işlemecilik, oya yapımcılığı, deri işçiliği, müzik aletleri yapımcılığı, taş işçiliği, bakırcılık, sepetçilik, semercilik, maden işçiliği, keçe yapımcılığı, örmecilik, ahşap ve ağaç işçiliği, arabacılık vb. sıralanabilir.

Kişinin zevk, duygu, düşünce ve yaratıcılığını yansıtmaya açısından önemli bir kültür ögesi olan geçmişte ve günümüzde uygulanan el sanatlarından biri de örgü sanatlarından iğne oyalarıdır.

El sanatlarımızın zarif örneklerinden olan oyalar; süslemek, süslenmek amacıyla başka taşıdıkları anlamlarla bir iletişim aracı olarak da kullanılmaktadır. Günümüzde Anadolu’da tığ, iğne, mekik, firkete/filkete gibi araçlarla yapılan oyaların ya bordür ya da bir motif olarak tasarlanmış olanları, kullanılan araç doğrultusunda ve tekniklerine göre değişik adlar almaktadır. Bunlar; iğne, tığ, mekik, firkete/filkete, koza, yün, mum, boncuk ve kumaş artığı olarak sıralanabilir. Kastamonu, Konya, Elazığ, Bursa, Bitlis, Gaziantep, İzmir, Ankara, Bolu, Kahramanmaraş, Aydın, İçel, Tokat, Kütahya gibi şehirlerimizde daha yoğun olarak yapılmakta, ancak eski önemini kaybederek çeyiz sandıklarında varlığını korumaya çalışmaktadır.

Kadının özünde var olan süslenme ve beğenilme duygusuyla birlikte, yaşam biçimine ve kültürüne bağlı kalarak giyimin yanında baş süslemeleri de süslenmenin bir parçası olmuştur. Türk kadınının giysilerinde özel bir yeri olan baş süslemeleri oyalar içinde ayrı bir öneme sahiptir. Gerek renkleri gerekse desenleriyle oyalar Anadolu kadınının kıvrak zekâsını ve zengin iç dünyasının inceliğini ortaya koymaktadır (Özgen, 2007, s. 16).

Kültürümüzün kendine özgü niteliklerini yitirmeden, çağdaş boyutlar kazanması için kadın el sanatlarından olan oyaların, günlük yaşantımızda yerini alması, geçmişten gelen bu mirasın gelecek kuşaklara aktarılması ve zamanla kaybolmaması açısından son derece önemlidir. Oyacılığın örgü sanatı içerisinde önemli bir yeri vardır.

Çok eskilere dayanan bir geçmişe sahip olan iğne oyası, son yıllarda yaşam koşullarının değişmesi, sanayileşme sonucu seri ve ucuz üretimin sağlanması, teknolojik gelişmelerle istenilen ürünün hazır halde elde edilebilir olmasına paralel olarak kaybolmaya yüz tutmuş el sanatlarımızdan biri haline gelmiştir.

Kültür içinde önemli yeri olan iğne oyalarının giderek azalması, gelecek kuşaklara aktarılması, bu değerli sanatı yaşatmak adına incelenerek araştırılması ihtiyacını doğurmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı Bilecik ilinde yapılan iğne oyası örneklerinin yapım teknikleri ve kullanım alanlarını tespit etmektir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır;

1. Bilecik ilinde yapılan iğne oyalarının yöredeki isimleri, anlamları nelerdir?
2. Bilecik ilinde yapılan iğne oyalarında renk, motif ve kompozisyon öğeleri nelerdir?
3. Bilecik ilinde yapılan iğne oyalarında kullanılan teknikler nelerdir?
4. Bilecik ilinde yapılan iğne oyalarının yapımında kullanılan araç-gereçler nelerdir?
5. Bilecik ilinde yapılan iğne oyalarının yapılış amaçları ve kullanım yerleri nelerdir?
6. Bilecik ilinde iğne oyası öğrenme yöntemi ve yararlanılan kaynaklar nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

El sanatları, temel geçim kaynağı ya da yan gelir sağlamak için yapılan, bireyin bilgi ve becerilerine dayanan boş zamanlarını değerlendirmek için yapılan geleneksel ve bölgesel özellikler taşıyan, çeşitli motifler kullanılarak yapılan eserlerdir. Türk toplumu da her alanda olduğu gibi iğne oyalarında da güzel ürünler ortaya koymuştur.

Araştırmaya konu olan iğne oyaları, el sanatlarımızın yaşatılması, gelecek kuşaklara aktarılması, yörede yapılan iğne oyalarının tanıtılması ve bu alandaki literatürüne katkı sağlaması açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca;

- Yörede yapılan iğne oyalarını tespit edip gözlem formu yardımıyla katalog oluşturulması
- Kullanılan iğne oyası ürün çeşitlerinin saptanması,
- Ulaşılan örnekler doğrultusunda yörede yapılan iğne oyalarının cins, boyut, form, malzeme, renk, konu ve kompozisyon özellikleri ile ilgili özelliklerini belirlenmesi,
- Kullanılan iğne oyalari tekniklerini belirlenmesi,
- Alan araştırması yaparak kaynak kişi künye listelerinin oluşturulması,
- El sanatlarına sahip çıkmak ve gelecekteki bilimsel araştırmalara aktarılabilmesi araştırmayı önemli kılmaktadır.

Bu araştırma, Bilecik ilinde yapılan iğne oyalarının geçmişten günümüze kadar gelen örneklerini incelemek, onlar hakkında bilgi edinmek ve tüm özelliklerini ele almak suretiyle bu konunun aydınlanmasına ışık tutması bakımından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırma kapsamında yer alan örnekler evreni temsil eder niteliktedir.
2. Araştırmada kullanılan kaynakların konuyu açıklamada yeterli olduğu varsayılmıştır.
3. Araştırma için belirlenen yöntem ve teknikler ile araştırmacı tarafından hazırlanan anket ve bilgi formları araştırmanın amacında belirlenen alt problemleri ölçecek yeterlidir.
4. Elde edilen veriler geçerli ve güvenilirlerdir.
5. Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyacılığı konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olduğu kabul edilmiştir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma Bilecik yöresinde yapılan iğne oyası ürünleri ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma ulaşılabilen kaynak kişilerin bilgileri ve yöreden elde edilecek verilerle sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma veri toplamak amacıyla bireylere uygulanan anket ve bilgi formları ile sınırlandırılmıştır.
4. Araştırma, konu ile ilgili Türkçe kaynaklarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Çember: Anadolu'da kadınların başlarına örttükleri, alınlarına ve boyunlarına bağladıkları yemeni. Çemberler ince pamuk ve ipek dokumalardan kare biçiminde kesilir, kenarlarına oya ya da boncuk islenerek süslenir. Yazma tekniğinde baskı motiflerle süslü olanları da vardır (Önder, 1995, s. 40).

Çirtik: Ana örgelerin kenarlarını süsleyen basamak şekli veren ilmeklerdir (Onuk, 2000, s. 19).

El Sanatları: El sanatları plastik sanatların dışında araç gereç ve teknik yönden genellikle geleneksel yolları tercih eden ve bir toplumun geleneksel kültürünü yansıtan ürünlerdir (Barışta, 2005, s. 15).

İbrişim: Kalınca bükülmüş ipek iplik.

İğne Oyası: İğne ile oluşturulan bir sanattır. Zürefanın (oyanın temel işlemi) tekrarlanmasından ibarettir. Gözemeli ve gözemesiz yapılır (Korkusuz, 1980, s. 382).

İlmek: İğne ile ipliklerin düğümlenmesi sonucu meydana gelen şekil. İki türlü ilmek vardır üçgen ilmek kare ilmek (Vanlı, 2008, s. 32).

Fiskil: Ana örgelerin orta ve kenarlarında ipliklerin bol bırakılarak yapılmasından meydana gelir (Onuk, 2000, s. 19).

Motif: Tek başına süs olarak kullanılan ve süslemeyi meydana getiren unsurlardan her biri (Kurt, 2011, s. 7).

Oya: İpek ibrişim, renkli iplikten tığ, mekik, iğne ve firkete ile islenen ince örgü. İşlendiği malzemeye göre, iğne, tığ, firkete, mekik, oyası gibi adlar alır. Yemeni, çevre, çember mendil kenarlarına, gömleğin yaka ve kollarına, hotozlara ve kadın başlıklarına da dikildiği görülmüştür. Oyaların tekniklerine göre koza, mum, boncuk, dokuma, gibi adları vardır (Önder, 1995, s. 154).

Trabzan: Geometrik şekilli iğne oyalarında, zürefa ile ana örgeyi birleştiren ve tırabzana benzeyen bölümdür (Onuk, 2000, s. 19).

Tülbent: Çok ince pamuklu dokuma. Tülbentten başörtüsü, yemeni, yazma ve sarık (destar) yapılır. Osmanlı saray teşkilatında padişahların sarıklarını saran, çamaşırlarını hazırlayan “tülbent ağaları” vardır (Önder, 1995, s. 198).

Yemeni (Yazma): Üzerine el kalıpları ile çiçek şekilli süs motifleri basılmış büyükçe bir değirmi halindeki tülbent-bezin adı ki kadınlar tarafından basa bağlanır. Etrafı da oya dikilerek ayrıca süslenen yemeniler, kadın basına “kundak” yahut “salma” denilen iki tarzda bağlanmıştır. Kadınların bu bas yemenileri, etrafı oyalı düz bir beyaz tülbent de olabilirdi, onun içindir ki basma suretiyle çiçekli motiflerle süslenmiş olanlarına, bu süsleme sanatına verilen isme nispetle ayrıca “yazma yemeni” denilirdi (Koçu, 1996, s. 246).

Zürafa: İğne oyasının temel tekniği zürafadır. İğne oyasının başlangıcında kumaşla ana örgeyi birleştiren bölümdür. İğne oyasın temel ilmeği olup düğümlü ilmekten meydana gelmektedir (Onuk, 1988, s. 9).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Bilecik İli Hakkında Genel Bilgi

2.1.1. Bilecik İlinin Coğrafi Konumu ve Tarihçesi

Bilecik Marmara Bölgesinin güneydoğusunda Marmara, Karadeniz, İç Anadolu ve Ege Bölgelerinin kesim noktaları üzerindedir. 39° ve 40° 31' kuzey enlemleri ile 29° 43' ve 30° 41' doğu boylamları arasında bulunmaktadır. Doğudan Bolu ve Eskişehir güneyden Kütahya, batıdan Bursa, kuzeyden Sakarya illeri ile çevrilidir. Bilecik 4307 km²'lik alanı ile Türkiye'nin küçük illerinden biridir. Alan sıralaması bakımından 65. sırada yer almaktadır. Merkez ilçenin yüzölçümü 841 km²'dir (Bilecik Valiliği, 2015).

Şekil 1. Bilecik il haritası

Bilecik ili toprakları tepelik alanlar, dik ve derin vadilerle yarılmış aşınım düzlükleridir. Kuzey Anadolu kenar dağları, yani, Karadeniz dağlarının başlangıç merkezi, İç Anadolu platolarının başlangıç yeri, Marmara Bölgesinin ise kıyı ve akarsu çanak tabak ovalarının sona erdiği alanlarının tamamı ilin sınırları içerisinde. Kuzey Anadolu dağlarının

denizden içeriye doğru ikinci serisi olan Köroğlu Dağları ilin topraklarında başladığından arazinin batıdan doğuya doğru birden yükselmesine neden olur. Bu yükselti güneye doğru inildikçe dalgalı bir görünüm alır. Bozüyük Ovası ve Sakarya ırmağı ile kuzey-güney yönünde iki bölüme ayırır. Dağlar bu ırmağın her iki yakasında devam eder. Bilecik ilinin deniz seviyesinden yüksekliği 500 metredir. Güneydoğuya Karasu vadisine gidildikçe yükseklik azalmaktadır. Nitekim bu vadiye kurulu İstasyon Mahallesi'nin denizden yüksekliği 200 metreye kadar iner. Dağlar il topraklarının %32'sine yakın bir bölümünü kaplar. Bu yükseltiler daha çok tepe görünümündedir. İlin en yüksek noktası Bozüyük ilçesinin batı ve güneybatısında yer alan yükseltiler üzerindeki Kala Dağı'dır (1906 m). Diğer önemli yükseltiler Yirce Dağı (1790), Metristepe (1300 m), Göladağı (1284 m), Kızılcaviran (1250 m), Osmaniye (1210 m), Ahi Dağı (1100 m), Dokuz Öküz Tepesi (1150 m), Ballıkaya (1050 m), Kızıltepe (990 m), Avdan Dağları (926 m), Paşa Dağları (922 m), Kurudağ (805 m)'dir. Genellikle Sakarya Irmağı boyunca uzanan çok geniş olmayan düzlükler şeklinde ovalar il topraklarının %7'lik bir bölümünü kaplar. Ovalar akarsuların dar ve derin vadilerden akarken parçaladıkları arazilerden taşıdıkları verimli alüvyonları son bölgelerinde biriktirmelerinden oluşan ovalarıdır. Bozüyük, Gölpazarı, Osmaneli ve Pazaryeri Ovaları başlıca düzlük alanlardır. İlde yayla tanımı içerisine sokulabilecek düzlükler çok azdır. Bu tür yeryüzü şekilleri il topraklarının yalnızca %0,5'ini oluşturmaktadır. İl topraklarının büyük bir bölümü (%59,9) aşınım düzlükleri durumundadır. Tepelik alanlarda tümsekleşip tipik "V" biçimli vadilerle parçalanan bu düzlükler, il topraklarının engebeli bir görünüm almasına neden olmuştur. İl topraklarındaki vadiler genellikle dik ve derin yarıklar biçimindedir. Bunların en önemlisi Sakarya Vadisi'dir. Göksu Vadisi, Göynük Vadisi ve Karasu Vadisi de önemli vadilerdir (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.1.1. Bitki Örtüsü

Yağış yönünden yeterli miktara sahip olan Bilecik ili, yüzölçümünün %47'sinin ormanlık alan olması nedeniyle de orman zenginliği bakımından Türkiye'nin şanslı yörelerinden biridir. İlin orman zenginliği av hayvanları bakımından da zenginleşmesini sağlamıştır. Bin metreye kadar yükseklerde orman örtüsü genellikle meşe, otsu bitkiler ve makilerden oluşmaktadır. 1500 metre sınırına kadar da karaçam, kayın, kızılçam, kestane türündeki yüksek boylu ağaçlar sıralanır. 1500 metreden daha yükseklerde ise köknar cinsinden ağaçlar vardır (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.1.2. İklim

Bilecik ilinin geçit bölgesinde bulunması, su kaynakları ve farklılık gösteren topografyasına paralel olarak 3 farklı iklim tipi görülür. Genel olarak Merkez, Gölpazarı, Osmaneli ve Söğüt İlçelerinde Marmara Bölgesi; Bozüyük, Pazaryeri ve Yenipazar ilçelerinde ise İç Anadolu Bölgesi iklimleri geçerlidir. Ayrıca Gölpazarı, Osmaneli ve Söğüt ilçelerinin Sakarya Irmağı kıyı şeridinde mikro-klima iklim bölgeleri görölmektedir (Bilecik Valiliğı, 2015).

2.1.2. Bilecik'in Nüfusu

Ankara'nın 1927 yılı nüfus sayımına göre toplam nüfusu 404.581 iken, son 73 yılda 10 kat artarak 2000 yılında 4.007.860'a yükselirken, aynı dönemde ülke nüfusu 5 kat artmıştır. 1927 yılında il nüfusu ülke nüfusu içinde % 3,2'lik bir paya sahip iken, 2000 yılında yaklaşık % 6'lık bir paya ulaşmıştır. Nüfus yoğunluğu, 1927 yılında 16 iken 2000 yılı itibarı ile 163'e yükselmiştir(www.die.gov.tr).

Ankara'nın, Cumhuriyet'in ilanından sonra devlet yönetimindeki idari organların teşkilatlanması, sanayinin hızla gelişmesi vb. gibi sebeplere bağılı olarak, göç ve nüfus artışı yaşadığından bahsedilmektedir. *Ankara Rehberi*'nde, 1927-1955 yılları arasında oldukça hızlı bir nüfus artışı yaşayan Ankara'da, 1927 yılı sayımına göre nüfus 444.581 iken (1998, s. 8) Devlet İstatistik Enstitüsü'nün en son verilerine göre 2000 yılında 4.007.860'tır (Devlet İstatistik Enstitüsü,2016).

2.1.3. Bilecik'in Tarihçesi

Kentin Antik Çağdaki hayatı, tarih kaynaklarında Bilecik'i de içine alan Bitinya (Bithynia) bölgesinin genel tarihi içinde gösterilir. Bitinya bölgesinin bilinen tarihi M.Ö. 1950' lerde burada yaşayan Trakya kavimlerinden Thynler'le başlar. Bölge daha sonra Mısır, Hitit, Frig, Kimmer, Lidya, Pers, Makedonya, Bitinya Krallığı, Roma İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğunun yönetimine geçmiştir. Bilecik'in bilinen ilk adı Belekoma' dır (Bilecik Valiliğı, 2015).

Tarihte pek çok kavmin uygarlık ve egemenliğine sahne olan Bilecik, Kayı Boyu'nun Orta Asya'dan 400 çadırla gelip Söğüt'te, Osmanlı Devleti'nin kuruluş merkezliğini yaptığı yerdir.

İlin tarihçesinin çok eskilere dayanması ve Osmanlının kurulduğu yer olması ayrıcalığı yanında, Kurtuluş Savaşı'nda verdiği çetin mücadeleler ve kazanılan zaferlerle Cumhuriyetin kuruluşunda da önemli bir role sahip olmuştur. Üzerinde çok sayıda arkeolojik ve tarihi eser bulunan, Bilecik'teki tarihi eserlerin çoğunu Osmanlı döneminde yapılan camiler, türbeler, hanlar, hamamlar, sivil mimari örnekleri, imaret ve benzeri yapılar oluşturmaktadır.

Kayı Boyu Aşireti mensuplarının 720 yıldan beri geleneksel olarak sürdürdükleri ve her yıl (Eylül ayının 2. haftası son üç gün) yapılan muhteşem törenlerle kutlanan Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenlikleri'ne çok sayıda yerli ve yabancı ziyaretçi gelir. Törenlerde yürüklerin kına gecesi ve yaşantıları canlandırılır, cirit gösterileri yapılır (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.1. Tarih Öncesinde Bilecik

Bilecik'te ilk yerleşim MÖ 3000'den öncelere rastlamaktadır. Anadolu'da Tunç Çağına geçiş sürecinde önemli bir yeri olan Bilecik'ten MÖ 3000'lerde tunç yapımı için kalay çıkarıldığı bilinmektedir. İlin bilinen en eski isimleri Agrilion ve Agrillum'dur.

Daha sonraki dönemlerde Bilecik Bizans İmparatorluğu sınırları içine giren bir yerleşim yeri olmuştur. Doğu Roma (Bizans) döneminde şehir Belekoma ismiyle anılıyordu. Bilecik o zaman, şimdiki Bilecik'in doğusunda, Hamsu ve Tabakhane derelerinin oluşturduğu vadiler arasındaki bir kaya çıkıntısı üzerine inşa edilen kale çevresinde kurulmuştu (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.2. Antik Çağda Bilecik

Antik Çağ' da Bilecik'le ilgili özel bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle kentin bu çağdaki hayatı, tarih kaynaklarında Bilecik'i de içine alan Bitinya (Bithynia) bölgesinin genel tarihi içinde gösterilmektedir. Bitinya bölgesinin bilinen tarihi MÖ 1950'lerde burada yaşayan Trakya kavimlerinden Thynler'le başlar. Bölge Thynler'den sonra kronolojik sıra ile: MÖ 1550-1400 Mısırlılar, 1400-1200 Hititler, 1200-676 Frigler, 676-595 Kimmerler, 595-546 Lidyalılar, 546-334 Persler, 334-326 Makedonyalılar, 326-297 Özgürlük dönemi, 297-74 Bitinya Krallığı, 74-395 Roma İmparatorluğu, 395-1299 Bizans (673-678 ve 714-718

döneminde bölge Emevi ve Abbasi hakimiyeti) dönemlerini yaşamıştır (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.3. Bizans Döneminde Bilecik

Roma İmparatorluğu MS 395 yılında ikiye ayrılınca, Bitinya Bölgesi ve Bilecik Doğu Roma (Bizans) imparatorluğu sınırları içinde kaldı. Bizans döneminde Belekoma Kalesi Bilecik'te inşa edilmiştir. Bizans döneminde Bilecik bir Tekfurluk idi. Abbasi Halifesi Harun Reşid döneminde (797 yılında), Bitinya bölgesinin diğer şehirleri gibi Bilecik ve Söğüt civarı da fethedilerek Abbasi idaresine sokulmuştur. Çevresi kale ile korunan Belekoma kenti tarih içinde Bizanslılar-Emeviler ve Bizanslılar-Abbasiler arasında birkaç kez el değiştirmiştir (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.4. Selçuklular Döneminde Bilecik

Selçukluların bir boyu olan Kayıların bir bölümü (400 çadırlık bir oba) Ertuğrul Bey yönetiminde batıya doğru yer değiştirerek Söğüt ilçesi ve çevresine gelmişlerdir. Osmanlı vaka-i namelerinde Kayıların Söğüt ve çevresine yerleşme tarihi olarak 1230'lu yıllar gösterilmektedir. 1231 yılında İznik İmparatoru Selçuklu sınırına tecavüz edince Selçuklu Sultanı I. Aleaddin Keykubat Bizanslılara karşı bir sefer düzenlemiş, Ertuğrul Bey de bu sefere bir akıncı olarak katılmıştı (Bilecik Valiliği, 2015).

Selçuklu ve Bizans orduları arasında Sultanönü mevkiinde meydana gelen savaşın sonucunda Bizans ordusu yenilmiş, Karacadağ ve Söğüt dolayları Büyük Selçuklu Devleti'nin eline geçmişti. I. Aleaddin Keykubat Belekoma (Bilecik) Tekfurunu vergiye bağladı. Savaşta büyük yararlıklar gösteren Ertuğrul Bey'e Söğüt'ü mülk, Domaniç'i de yaylak olarak verdi (Bilecik Valiliği, 2015).

Yine Osmanlı kaynaklarına göre Ertuğrul Bey 1281 yılında ölmüştür. Türbesi Söğüt ilçemizde bulunmakta ve her yıl Söğüt'te düzenlenen Ertuğrul Gazi Şenlikleri ile anılmaktadır. Ertuğrul Bey, Kayı Türklerinin değerli önderidir. Kayı boyu ise Osmanlı Devleti'nin nüvesi, kurucusudur. Böylece Söğüt ve dolaylarında kök salan 400 çadırlık uç beyliğinden bir Devlet doğmuştur (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.5. Osmanlılar Döneminde Bilecik

Selçukluların bir boyu olan Kayıların20 bir bölümü (400 çadırlık), Ertuğrul Bey yönetiminde ilerleyerek kendilerine yurt edinmek üzere Söğüt ve çevresine gelmişlerdir. 1231 yılında Selçuklu sınırına giren İznik Tekfuruna karşı I. Alaaddin Keykubat bir sefer düzenlemiştir. Bu seferin sonucunda Karacadağ ve Söğüt çevresi Büyük Selçuklu Devleti'nin eline geçmiştir. I. Alaaddin Keykubat, savaşa akıncı olarak katılan ve büyük yararlılık gösteren Ertuğrul Bey'e Söğüt'ü kışlak, Domaniç'i yaylak olarak vermiştir (Akdoğan, 2017).

Ertuğrul Bey'in ölümü sonrasında Beyliğin başına oğlu Osman Bey geçmiştir. Osman Bey'in Bizans'a karşı yapmış olduğu başarılı gazalardan 21 haberdar olan Selçuklu Sultanı II. Alaaddin Keykubat, Osman Bey'e, uç beyliği sembolleri olan tuğ ve davul göndermiştir. 1289 yılında da Karacahisar'daki Rum kilisesini camiye çeviren Osman Bey ilk kez kendi adına hutbe okutmuştur. Böylelikle Osmanlı Devleti'nin temelleri atılmış ve ilk başkenti de Söğüt olmuştur (Bilgin, 2015).

Bilecik, Yıldırım Bayezid dönemine kadar Osmanlı yönetiminde kalmış, ancak, 1402 yılında Ankara meydan savaşında Bayezid'in Timur'a yenilmesi sonucunda 2 ay kadar Timur'un hakimiyetine geçmiş ve Çelebi Sultan Mehmet tarafından geri alınmıştır.

Bu tarihten sonra, Osmanlı yönetimi sırasında Bilecik giderek gelişmiş, ancak, şehrin kurulu bulunduğu alanın iskân için uygun olmaması daha hızlı gelişmesini engellemiştir. Bununla birlikte Bilecik Bursa ve İznik'ten Eskişehir'e ve Anadolu içlerine giden yol üzerinde önemli bir konaklama ve dinlenme yeri olarak önemini korumuştur.

Bilecik Trakya ve Marmara bölgelerini İç, Güney ve Güneydoğu Anadolu bölgeleriyle Ön Asya'ya bağlayan İstanbul-Bağdat demiryolu kenarında kurulmuştur. Roma ve Bizanslılar zamanında kent merkezinin küçük bir yer olduğu sanılmaktadır. Türklerin eline geçtikten sonra önem kazanmıştır. Osman Gazi'nin fethettiği ilk önemli kale olması ve Şeyh Edebali Türbesi'nin burada bulunması, şehre olan ilgiyi artırmıştır.

Önceleri kale çevresinde yerleşik kent daha sonra Şeyh Edebali Türbesi, Orhan Gazi camii ve yakınındaki medreseye doğru büyümeye başlamıştır. Şehir Türk hakimiyetine geçtikten sonra, önceleri Türkler ve Rumlar ayrı mahallelerde oturmuşlardır. Örneğin, Türkler daha çok Osman Gazi, Orhan Gazi ve Aşağı Camiler çevresine yerleşmiş, Rumlar ise bugünkü Bilecik merkezinin bulunduğu bölgede yoğunlaşmışlardır. Zamanla toplumlar arası sosyal ve ekonomik ilişkiler kurulmuş, iki toplumun ayrı mahallelerde oturması eğilimi ortadan

kalkmış, devlet yapıları Yukarı Mahalleye yapılmaya başlanmış ve kent bugünkü yerleşim yerine doğru gelişmiştir (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.6. Kurtuluş Savaşında Bilecik

İstiklal Savaşında T.B.M.M. hükümet ile İstanbul'da bulunan hükümet arasında ortaya çıkan ihtilafı gidermek amacı ile İstanbul'daki Tevfik Paşa hükümeti adına Dahiliye Nazırı Ahmet İzzet Paşa, Ankara Hükümeti ile bir görüşme yapmak istedi. Görüşmenin Bilecik İstasyon binasında yapılması kararlaştırıldı.

Heyetler 5 Aralık 1920 günü Bilecik İstasyon binasında bir araya geldiler. İstanbul Heyeti Ahmet İzzet Paşa, Salih Paşa, elçilerden Cevat Bey, Ziraat Nazırı Kazım Bey, Hukuk Danışmanı Münir Bey ve Hoca Fatih Efendi'den oluşmuştu. Ankara heyetine ise Mustafa Kemal Paşa başkanlık etmişti. Heyette İsmet Bey (İnönü) de bulunuyordu. Bilecik Mülakatından olumlu ve somut bir sonuç elde edilememiştir.

Yunan Ordusu 6 Ocak 1921 günü Bursa ve Uşak dolaylarından taarruza geçti. 8 Ocak 1921 akşamı Bilecik-Karaköy-Muratsdere hattına kadar geldi. Böylece Bilecik işgal edilmiş oldu (Bilecik'in Yunanlılar tarafından ilk işgali) (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.7. İnönü Savaşı

I. İnönü Savaşı tümüyle Bilecik toprakları üzerinde geçmiştir. Akpınar, Oklubalı mevzilerinde göğüs göğüse kanlı çarpışmalar oldu. Üst üste yenilgiyi alan Yunan ordusu geri çekilmeye başladı. Öyle ki, 11 Ocak 1921 günü taarruzu ilk başlattıkları Zevvare Tepe, Tepeköy, Oluklu, Rızapaşa, Poyra, Beşkardeş Dağları, Zemzemiye ve Bursa'nın doğu mevzilerine kadar çekilmişlerdi. Bilecik'in ilk işgali 8-11 Ocak 1921 tarihleri arasında sadece 4 gün sürmüştür (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.8. II. İnönü Savaşı

II. İnönü Savaşı, 23 Mart 1921'de Yunan ordusunun yeniden Bursa-Uşak kesimlerinden taarruzu üzerine başlamış ve Bilecik ili toprakları üzerinde geçmiştir. Albay İsmet Bey yönetimindeki Türk kuvvetleri, Yunan birliklerini Bilecik-Pazaryeri ve İnegöl hattında karşılamış ve 26 Mart'ta ise Söğüt-Gündüzbey yolu, Yazıahlat-Karaköy

demiryolu ve Bozüyük'ün batısı-Karasu çizgisinin oluşturduğu asıl mevzilerinde savaşımıştır. İntikam Tepe, Zevvare Tepe ve Nazımbey Tepelerinde kanlı çarpışmalar oldu. Yunanlılar 1 Nisan 1921 akşamı 1. ve 61. tümenlerimizin yaptığı saldırılarla buralardan atıldılar. II. İnönü Savaşı şanlı Türk Ordusunun kesin zaferiyle sonuçlandı (Bilecik Valiliği, 2015).

II. İnönü Savaşları sırasında Bilecik iki kez daha Yunanlılar tarafından işgal edildi (ikinci ve üçüncü işgal). Geri çekilirken 12 Temmuz'da Karaköy ve Yeniköy'ü işgal eden Yunan birlikleri 13 Temmuz 1921' de Bilecik'e girdiler (ikinci işgal). Fakat, Türk Kuvvetlerinin karşı saldırıları sonucu şehri birkaç gün içinde boşalttılsa da 22 Temmuz 1921'de yeniden Bilecik'e girdiler (üçüncü işgal). En uzun işgal de bu olmuştur. Ancak 30 Ağustos 1922'deki Başkomutanlık Meydan Muharebesiyle istilacı Yunan ordusuna karşı son ve kapsamlı zaferi kazanan Türk ordusu, 4 Eylül 1922'de Söğüt ve Bozüyük, 5 Eylül de Pazaryeri ve 6 Eylül 1922'de ise Bilecik'i Yunan işgalinden kurtarmıştır (Bilecik Valiliği, 2015).

Yunanlılar bu ilçeler ve il merkezini boşaltırken birçok yerde yangınlar çıkararak buraları harabeye çevirdiler. Örneğin, Bilecik'te ancak Yukarı Mahalledeki birkaç evle, Tabakhane Mahallesi yangın ve tahripten kurtarılabilmektedir.

Yangınlar sırasında 1956 ev, 331 dükkân, 18 han, hükümet konağı, tüm ipek fabrikaları, okul, cami ve türbeler yanarak kullanılamaz duruma gelmiştir (Bilecik Valiliği, 2015).

2.1.3.9. Cumhuriyet Döneminde Bilecik

Böylece Bilecik Kurtuluş Savaşından çok büyük yaralar alarak çıkmış, savaşın getirdiği sosyal ve ekonomik çöküntü nedeniyle Cumhuriyet dönemine çok güçsüz başlamıştır. Bilecik Halkı Kurtuluş Savaşına tüm varlığı ile katılmış, gerek milis kuvvetleri ve gerekse düzenli ordularımıza onbinlerce evladını vermiştir (Bilecik Valiliği, 2015).

Bilecik, Kurtuluş Savaşından yanmış-yıkılmış, tam bir enkaz halinde çıkmıştır. 1920'lerde 12.000 olduğu tahmin edilen şehir nüfusu, savaştan sonra 4.000'e inmiştir.

Savaştan önce Bilecik bölgenin en önemli ipek endüstrisi merkeziydi. Şehirde çok sayıda ipekçilik tesisi ve ipek kadife üreten fabrika bulunuyordu. Ancak, Yunanlıların çıkardığı intikam yangınlarında bu fabrika ve tesislerin tümü yandı. Bu arada diğer fabrika ve işyerlerinin de yanmış olması il ekonomisini çökertmiştir (Bilecik Valiliği, 2015).

2.2. Sanat

2.2.1. Sanatın Tanımı

Sanatı, bir duygunun tasarının veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık olarak tanımlayabiliriz (Buyurgan & Buyurgan, 2012).

Yaşamın içinden çıkan bir insan etkinliği olarak sanatın insanlıkla yaşıt olduğu söylenebilir. Genel olarak herhangi bir etkinliğin ya da bir işin yapılmasıyla ilgili yöntemlerin, bilgilerin ve kuralların tümüne birden sanat denir.

Sanatsal etkinliği, bazı düşüncelerin, amaçların, duyguların, durumların ya da olayların, deneyimlerden yararlanarak, beceri ve düşgücü kullanılarak ifade edilmesine ya da başkalarına iletilmesine yönelik yaratıcı bir insan etkinliği diye de tanımlanabilir (Bozkurt, 1995, s. 15).

Sanat kelimesi Arapça bir kelime olup, sana'a kökünden gelen "yapmak, üretmek" anlamında bir mastardır. Bu yapma ve üretme işi sıradan bir eylem değildir. Bu bakımdan İnsanın gördükleri, duydukları ve hissettikleri her duygunun hoşı giden bir biçime dönüşme çabasıdır. Bu dönüşme çabası elbette ki sancılı bir süreçtir. Bu süreci Tolstoy "Sıkıntı sürecinde olgunlaşan, düşünceyle yoğunlaşan, emekle hazırlanan ve en iyiyi vermeyi amaçlayan faaliyettir" şeklinde yorumlamıştır.

Sanat, insanın yeteneklerini yalnızca yarar sağlamaya yönelik amaçlar için değil, evrenin ve dünyanın sırlarına erişebilmek, bireysel bunalımlarını yatıştırmak, heyecanlarını doyurmak ve başkalarına duyurmak ve sonuçta, ruhsal özlemlerine uygun düzeyde yaşayabilmek isteğiyle kullanılması ve değerlendirilmesi anlamına gelir (Kınay, 1993, s. 1).

Bir başka deyişle sanat; insanın, kendi dışındaki dünya ile iletişim kurma kendini anlatma ve etkileşimde bulunma gibi hislerle ortaya çıkan bir olgudur.

Sanat bireysel olduğu kadar toplumsalda bir olgudur. Toplumların kendilerini, yaşadıkları büyük üzüntü, sevinç vb. hislerini ifade etme biçimlerinde sözlü iletişim kadar sözsüz iletişim araçlarının da önemli bir yeri bulunmaktadır. Sanat bu sözsüz iletişim araçlarının vücut bulmuş halidir.

Sanat ve sanat ürünleri nesiller boyu, toplumdan topluma çok farklı biçimlerde değerlendirilmiş ve insanlık tarihi boyunca var olmuştur. Toplumlar yaşadıkları büyük

olayları, savaşları, efsaneleri sanat eserleri aracılığıyla nesilden nesille aktarma imkânı bulmuştur.

Bu anlamda sanatın toplumların kültürünü de yansıttığı aşikârdır. Toplumlar kendilerine ait her türlü kültür ögesini oluştururken sanattan faydalanmışlar ve her dönemi yansıtan sanat eserleri yaratmışlardır.

Sanat, gözlemci, izleyici ya da alıcı olmadan, bir başka deyişle sanat olgusu gözlemcinin beğenisi olmadan var olamaz. Bu da sanat eseri olarak nitelenen ürünün toplumsal istek ve gözlemcinin bağlı olduğu, onun beğenisini biçimlendiren kültürel ortama göre şekillendirilmesine bağlı olur. Kültür ise toplumsal yapıya göre dinamik bir olay olup, günümüzde hızlı bir değişim süreci içerisinde (Öztürk, 2003, s. 105).

Kültürün önemli bir parçası olan el sanatlarının bazen artistik el sanatları, bazen güzel sanatlar düzeyine ulaşmış örnekleri vardır. Türklerin yemek içmek, giyinmek kuşanmak, barınmak gibi temel gereksinimlerinden duyuş düşünüş, inanç sistemi, örf, adet, gelenek, görenek, yasama biçimi, teknik beceri ve estetik değerlerini yansıtan bu örneklerin bazılarında müşterek özellikler gözlenmektedir.

Yazılı sözlü, sesli kaynaklar kadar değerli olan bu ürünler aynı zamanda günlük ve özel günler için tasarlanmış, doğum evlenme ve ölüm gibi hayatın üç ana dönemi çevresinde kümelenen bazı benzer maddi kültür varlıklarıyla görsel belgeler meydana getirmesi açısından önem taşımaktadır (Barışta, 1993, s. 617).

2.3. Bilecik'te El Sanatları

Bilecik ili ve ilçelerinde el sanatlarına bakıldığında geçmişte yapılan artık uygulanmayan ya da unutulmaya yüz tutmuş el sanatları; El dokumacılığı, süs taşları işlemeciliği, seramikçilik, halı dokumacılığı, el örgüleri ve işlemeciliği, semercilik, bez ve kilim dokumacılığı, sepetçilik, ipek ve yün halı dokumacılığı, demir işleri, mermer işleri, hasır çuval dokumacılığı, Palaz kilim dokumacılığı, yöresel don/şalvar yapımı, aba dokumacılığı, cecim dokumacılığıdır.

Bilecik ili ve ilçelerinde uygulanmaya devam eden el sanatları ise; Ağaç oymacılığı, İğne oyası yapımı, el örgüleri, mekikli el dokumacılığı, seramik, çakı ve bıçak yapımı, çatma kadife dokumacılığı, el örgüleri (çorap, patik, eldiven), el işlemleri, ağaç oyma işleri, aba dokumacılığı, çakma tel kırma işlemdir (Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, 2012).

2.3.1. El Sanatlarının Tanımı

Her kültürün kendi var oluş sürecini farklı ifadelerle dile getirmesinden dolayı geleneksel el sanatları için, farklı coğrafyalarda, birbirinden çok farklı tanımlar ve sınıflandırmalar yapılmıştır. Oluşum süreci her kültürde birbirinden farklı gerçekleşmiş, bu süreç, sanata olan yaklaşımların da farklı şekillerde ortaya çıkmasına neden olmuştur. Hemen her kültürde el sanatları ile ilgili ortak kanı, bunların plastik sanat olmadığı ancak en az plastik sanatlar kadar değerli olduğu yönündedir. Plastik sanatlarda estetik kaygılar ile “biricik” (ünik) olma kaygısı ön plandadır ancak konu itibari ile geleneksel el sanatlarıyla plastik sanatların kültürel birikim, dini inanç, toplumsal beklentiler, korkular, tabular gibi ortak değerlerden beslendiği görülmektedir.

El sanatları; resim, heykel gibi plastik sanatların dışında tutulan, araç gereç ve teknik yönden genellikle geleneksel yolları tercih eden ve bir toplumun geleneksel kültürünü yansıtan ürünlerdir (İz-Yılmaz, 2008, s. 1).

El sanatları bir milletin yüzyıllar boyu süregelen yaşamı boyunca oluşan ve kuşaktan kuşağa aktarılan en önemli kültür varlıklarıdır. Özellikle Anadolu insanı doğası ve çevresi ile belki de dünyanın en güzel ülkesinde, kendi dünya görüşünü ve hayat felsefesini sanattaki sanatta ki yetenek ve becerisi ile birleştirip yeryüzünde eşine az rastlanır zenginlikte bir kültür hazinesi yaratmıştır (Öztürk, 2007, s. 1).

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi ile El Sanatları Şubesi kayıtlarına göre el sanatı tanımı ise şöyledir: “Bir veya birden fazlam sanatkârın bilgi ve becerisine dayanan, çevre şartlarına göre değişim gösteren, güzelin yanı sıra yararlıyı sunan, insan yaşamını kolaylaştıran, ihtiyaçlarını karşılayan, evde veya atölyede, ya bütün gün ya boş zamanlarda ya da belli dönemlerde üretilen geleneksel, bölgesel, fonksiyonel, estetik, artistik, sanatsal, dekoratif, dini, sosyal açıdan sembolik karakter taşıyan, el, el aleti veya mekanik araçların yardımıyla yapılan ürünlerdir” (İz-Yılmaz, 2008, s. 6).

Endüstri devrimine kadar, insanlığın günlük yaşamı için gerekli olan ve insan için üretilen, her şeyin elle üretilmesi, geleneksel bir üretim biçimidir. El sanatları genel olarak üretildikleri devredeki toplumların, tarihlerini, yaşayış biçimlerini, inançlarını, ekonomik, toplumsal yapısını ve estetik anlayışını (beğenisini) ortaya koyan ulusal bir kültür unsurudur. İnsanlığın var olduğu tarihten günümüze kadar uygarlık, el sanatları ile iç içe yaşamıştır,

İnsanlar egemen olduğu ve gittiği yerlere, kendine özgü el sanatlarını ve bu sanata ilişkin kültürlerini beraberinde götürmüştür (Sezgentüredi, 2009).

2.3.2. El Sanatlarının Sınıflandırılması

El sanatı belli bir geçmiş, orijini olan kuşaktan kuşağa öğrenilerek günümüze gelen, günümüzde eğitimi verilen, görsel ve sanatsal değere sahip, el ile belli bir üretim tekniği kullanılarak ya da sermaye ve tesis gerektiren ticari ya da bireysel amaçlı turistik ve otantik kullanım ve hatıra eşyası üretimine dayalı uğraşların ortak adıdır. Kırsal alanda da daha çok kadının tarımdan arta kalan zamanlarında çoğunlukla tarımsal hammaddeyi değerlendirerek geleneksel bir üretim tekniği ile ortaya koyduğu ürünlerdir (Etikan & Çukur, 2011).

Kültürel değerler; insan hayatının başlıca üç önemli geçiş evresi olan *doğum, evlenme, ölüm* beklentilerine ve kalıplarına uygun gelişen adetler, gelenekler, inançlar ve söz varlığı etrafında kümelenmektedir.

Gündelik yaşamda kullanım alanı bulan ürünlerde kadınlar; gördüklerini, duyduklarını, düşündüklerini, tasarladıklarını kendi seçtikleri kelimelerle başkalarına anlatma gereği duymuşlardır. Bunun sonucunda ortaya çıkan söz varlığı; bireylerin, düşünce, duygu, istek, buyruk ve eylemleriyle, çevrelerinde gördüklerini anlatmak için kullandıkları kimi çizgi, biçim, resim, doğal ve yapay nesne, insan, hayvan, bitki ya da bunlara ilişkin ürün ve organlardan oluşan geleneksel bir düzen olarak tanımlanan meydana gelmektedir. Araştırmalar sırasında, ürünlerin üzerinde yer alan motiflerde ya da motiflerden oluşan ürünlerde, halk tarafından ortak bir dil ile çeşitli anlamlar yüklü isimlendirmeler yapıldığı görülmüştür.

Bu anlatımlar basit veya karmaşık şekillerden oluşan semboller, sayı, harf, canlı bir varlık veya eşya olabilir. Hepsi belli bir düşünce gücü taşır. Taşıdıkları anlamlar tesadüfi değildir, kişiler tarafından özel olarak yüklenmiş anlamlardır. Bu şekilde daha önce düşünülmemiş bakış açıları insanların anlayışına sunulur (Nas, 2012, s. 1621).

El sanatlarının tanımında olduğu gibi sınıflandırılmasında da farklı örnekler karşımıza çıkmıştır. Bunlardan bazıları şöyledir: Hammaddesine göre, yapıldığı yere göre, kullanım alanına göre, tekniğine göre ve meslekten yola çıkılarak ya da yapılan ürünle bağlantılı olarak yapılan sınıflandırmalar.

Hammaddeye göre yapılan sınıflandırma şöyledir;

- a. Hammaddesi lif olanlar;
- b. Hammaddesi taş olanlar
- c. Hammaddesi ağaç olanlar
- d. Hammaddesi toprak olanlar
- e. Hammaddesi maden olanlar
- f. Hammaddesi deri olanlar
- g. Hammaddesi ince dallar, saplar ve ağaç şeritleri olanlar (Arlı, 1990).

Geleneksel Türk El Sanatlarından oluşan etnografik eserler; toprak işleri, maden işleri, cam işleri, ahşap işleri, taş işleri, deri işleri, iplik/tekstil işleri (bitkisel lif) ve hayvan/bitki atıkları olarak hammaddelerine göre sekiz ana başlık altında toplanmaktadır ancak bazı el sanatları birden fazla hammaddenin bir arada kullanılması ile meydana gelmektedir (İz-Yılmaz, 2008).

2.4. Örücülük ve Oyacılık

2.4.1. Örücülüğün Tanımı ve Tarihçesi

Örücülük; Pamuk, yün ya da ipek kullanılarak bir, iki ya da beş şişle örülen, ilmek oluşturmaya yönelik işler örücülük olarak tanımlanmaktadır.

Oya; iğne, tığ, mekik, firkete gibi gereçlerle pul, iplik, boncuk, koza kullanılarak ve çeşitli düğümlerle örülerek yapılan şerit biçiminde kenar süsleri olarak tanımlanmaktadır (İz-Yılmaz, 2008).

En eski örgü örnekleri, Londra'daki Victoria and Albert Müzesi'ndeki Mısır mezarlarında bulunan başparmağı ayrık kırmızı yün çoraplar ve Yale Üniversitesi'nin Suriye'de (eski bir şehirde) yaptığı araştırmalarda bulunan Araplara ait konçlu bir çoraptır. İslamiyet öncesi devirlerde “çapraz dolu ilmeği” denilen düz çorap örme tekniği ile yapılmış, bu çorap üzerindeki incelemeler sonucu, çorabın şişle örüldüğü sanılırken, yapılan incelemelerde iğne ilmeği ile yapılmış olabileceği görüşü ortaya konmuştur (Yıldırım, 2014, s. 11).

2.4.2. Türklerde Örücülük

Örücülük sanatının ilk kez nerede nasıl ve kimler tarafından başlatıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, insanların örtünme ihtiyacını hissettiği zamanla başladığı zevk, beğeni ve yaratıcılık yeteneklerinin artmasıyla gelişme gösterdiği düşünülmektedir. Türklere ait örücülükle ilgili ilk tarihi belgeler Orta Asya’da yapılan arkeolojik kazılarda bulunmuştur. M.Ö.7.ve 8. yüzyıllarda Orta Asya’da yaşayan Hunlar’a ait ikinci Pazırık kurganındaki bulgular arasında örücülük ile ilgili örnekler rastlanmıştır (Onuk, 1988).

Bulgular arasında konç kısmı koçboynuzu motifleri ile süslü yün çoraplar bulunması, örgü sanatının Asya Türkleri arasında gelişmiş olduğunu göstermektedir. 1905’te Menfiz kazılarında bulunan örneklerden özellikle balık ağlarından örücülük tekniğinin M.Ö. 2000 yılları öncesine ait olduğu tahmin edilmektedir. Doğuda gelişen örgüler Arap tacirler tarafından İspanya’ya getirilmiş, oradan da İngiltere ve İskoçya’ya yayılmıştır. Yine ticaret yoluyla İtalya’ya oradan Avrupa’ya geçtiği biliniyor. 12. Ve 15. Yüzyıl arasında yapılan Arapların çok renkli çorap örgüsü 12. ve 16. Yüzyıllar arası İspanya’da ve İtalya’da büyük başarıya ulaşmış örgünün kaynağı olmuştur. El örgüleri de kadının ince zevki, güzele olan eğilimi ve moda akımları ile gelişerek günümüze kadar önemini korudu. Bugün de çok sevilmekte ve geçerliliğini korumaktadır (Yıldırım, 2014, s. 11).

2.4.3. Örücülüğün Sınıflandırılması

Yapılışı en eski çağlara dayanan örücülüğün el sanatlarımız içerisinde önemli bir yeri vardır. Örücülük, el ile yapılan örücülük ve makine ile yapılan örücülük olarak başlıca iki gruba ayrılır.

El ile yapılan örücülük;

El ile yapılan örücülük araçsız yapılan örücülük ve araç ile yapılan örücülük olarak 2’ye ayrılır. Araçsız yapılan örücülük, el düğümlerinin ve bitki saplarının kullanıldığı bitkisel örücülükten oluşmaktadır. Türkiye’de kullanılan bitkisel örücülük hammaddelerinin en önemlileri şunlardır: Fındık, söğüt, kestane, saz, kargı kamışı, mısır, zakkum, çavdar ve buğday (MEGEP,2010). Bitki sapları işleminden geçirilerek farklı kalıplarda örülmesi ile oluşur. Araçlı yapılan örücülük ise iğne, tığ mekik, fırkete, şiş, bobin araçları kullanılarak yapılan örücülüktür.

El ile yapılan örücülük;

1- Araçsız yapılan örücülük

a) El düğümleri

b) Bitkisel örücülük

2- Araç ile yapılan örücülük

a) İğne ile yapılan örücülük

b) Tığ ile yapılan örücülük

c) Mekik ile yapılan örücülük

d) Firkete ile yapılan örücülük

e) Şiş ile yapılan örücülük

f) Bobin ile yapılan örücülük (Atay, 1997).

Makine ile yapılan örücülük;

Makine ile yapılan örücülük triko, danteller ve hasır şeritler olarak sınıflandırılmaktadır (Sancak, 2001)

Özbel ise örücülüğü; kullanılan ipliğin kalınlığına göre de ince örgüler, kalın örgüler olmak üzere iki bölüme ayırmıştır;

İnce örgüler; iğne, tığ, mekik veya sis ile yapılan; oya, danteller ve keselerdir.

Kalın örgüler; iki veya beş sisle yapılan, çorap, eldiven, tozluk, başlık atkı, bluz,

Süveter vb. dir (Özbel, Ankara Halk Evlerinde Türk Örgü İşleri Sergisi., 1947, s. 7).

2.4.4. Oya'nın Tanımı

Onuk oyacılığı; çiçekle örgü sanatının birleşmesinden doğmuş süslemek, süslenmek amacıyla yapılan ve ayrıca taşıdıkları mesajlarla bir iletişim aracı olarak da kullanılan ve tekniği örgü olan bir dantel türü olarak tanımlamıştır (Onuk , 1988).

Mesleki Eğitim modül programlarında Oya; iğne, tığ, firkete ve mekik kullanılarak ince iplik veya ipek iplikle yapılan ilmeklerden oluşmuş ince örgü dantel olarak tanımlanırken, iğne oyası; iğne ile kumaş, kalın iplik ve zincir üzerine düğüm atılarak yapılan örgü türü; iğneye takılı ipliğin oluşturulan küçük gözeneklerden geçirilip sıkıştırılması ile meydana gelen

düğümünün devam ettirilmesiyle yapılan bir el işi olarak tanımlanmıştır (MEGEP, 2014, s. 3).

Türk süsleme geleneğini ve kültürünü bu sanatın yakın ilişkide bulunduğu diğer kültürlerden kolayca ayırmak mümkündür. Çünkü Türk oyları uygulandığı alanın bütünlüğünü bozmadan o eseri ayrı bir ahenk ve güzellik katar. En basit gibi görünen bir oyanın ardında binlerce yıllık bir kültür oluşumunun gelenekleri, görenekleri, efsaneleri ve inançları bulunmasına rağmen, günümüze kadar gelen oylar Türk kültürünün potasında erimiş, yeni bir anlatım ve ifade zenginliği kazandırmıştır (Onuk, 1988, s. 3).

Toplumların sanat duyarlılığını en kesin ve açık bir biçimde o toplumun süsleme ve süslenme sanatlarında görmek mümkündür. Süsleme açısından son derece zengin olan Türk el sanatlarının gerek İslamiyet öncesi ve gerekse İslamiyet sonrası Türklerin hâkimiyet kurduğu pek çok coğrafi bölgelerdeki süsleme ve el sanatları geleneklerinden etkilenmiş olması doğaldır (Onuk, 1988, s. 198).

2.4.5. Oya'nın Çeşitleri

Oyların yapılışında kullanılan araç ve gereçlere bağlı olarak, yapılan teknikler, oya çeşitlerinin tanıtımında ve sınıflandırılmasında etkili olmuşlardır.

İşlendikleri araçlara göre, iğne oyası, tığ oyası, mekik oyası veya firkete oyası adları verilen ve işlevlerine göre adları da değişebilen oylar, araçları da, gereçleri de her zaman her yerde kolaylıkla sağlanabilen ve uygulanabilen tekniği örgüye dayalı bir el sanatıdır (Özbel, Ankara Halk Evlerinde Türk Örgü İşleri Sergisi., 1947, s. 22).

- **Kullanılan Araca Göre**

1.İğne Oyası

Ana malzemesi çoğunlukla ipek olan ve küçük iğnelerle düğümler atılarak yapılır. Bu düğümlerle oluşturulan gözler üçgen ve kare düğümlerdir (Uyanık, 2015).

2.Mekik Oyası

Belli uzunluktaki bir ipliğe işlenmek istenen motifin şekli verilerek, mekikteki iplikler halkalanarak yapılan ilmeklerle örülür (Uyanık, 2015). Mekik adı verilen bir araç yardımı ile ipliğin sıkıştırılarak düğümlenmesi sonucu yapılan bir oya tekniğidir. Tığ isinde olduğu gibi mekik oyasında da birbiri ardından zincirler meydana gelir (Cengiz, 2007).

3.Tığ Oyası

İpek, pamuk ve sentetik iplikler ve çeşitli kalınlıklarda tığlarla zincirlenerek birbirine eklenerek yapılan oyalar (Uyanık, 2015). Tığ oyasında motifler seklinde örülüp yan yana eklenerek yapıldığı gibi, ipliğin hiç kopartılmadan uygulandığı şekilleri vardır. Tığ işleminin temelini ilmekler oluşturur. İlmeklerden meydana gelen diziye de zincir adı verilir (Cengiz, 2007).

4.Firkete Oyası

Bir firketenin iki yanına iplikler geçirilerek tığ ile ilmeklerin birbirine örülmesiyle meydana gelir (Uyanık, 2015). Firketenin genişliği oyanın özelliğine göre ayarlanarak, istenilen genişlikte yapılmaktadır. Firketenin iki kenarı arasında kalan ipliğin tığ ile orta kısımlarının tutturulması sonucu oluşur. Firkete oyasında pul, boncuk, inci gibi süsleme gereçleri kullanılabilir. Firkete çeşitli tığ veya iğne ile birleştirilerek yuvarlak motif oluşturulur (Cengiz, 2007).

- Kullanılan Gerece Göre

1.Boncuk Oyası

İpek, pamuk, sentetik iplikler, iğne, tığ kullanılarak yapılan oyaların uçlarına boncuklar geçirilmek suretiyle meydana gelmektedir (Kurt, 2011). Çeşitli ebatlarda pul ve boncuk kullanılabildiği gibi inci boncuk da kullanılır. Boncuk kaliteli olursa oyanın mali değeri de artar. Anadolu'nun hemen hemen her bölgesinde görülebilen bir oya çeşididir (Tepe, 2013).

2.Pul Oyası

İpek, pamuk, sentetik iplikler, iğne, tığ kullanılarak yapılan oyaların uçlarına pullarlar geçirilmek suretiyle meydana gelmektedir.

3.Koza oyası

Oya motifleri şekillerine göre kozalarla yapılarak, iğne ve tığ ile örülmüş kısımlara eklenir. İşçiliği iğne oyları kadar zor ve zaman alıcıdır (Kurt, 2011).

4.Mum Oyası

Koza ve yün oylarıyla aynı tekniktir, motifler renkli mumlarla hazırlanmaktadır. Isıdan ve fazla el değmesinden dolayı bozuldukları için çeşitlerine ulaşılamamaktadır. Gelin başlarında en güzel örneklerine rastlanmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı,2016). Yün ve koza oylarına benzeyen mum oylarının motifleri renkli mumlarla yapılmıştır (Kurt, 2011).

5.Bez (kumaş) Oyası

Kumaşların yan yana gelerek motif oluşturulması ile elde edilen oyalaradır.

- Kullanılan Tekniğe Göre

1.Dokuma tekniği ile yapılan oyalar

Bir nevi ince şerit şeklindedir. Atkı ve çözgüsü olduğu için bu ismi taşımaktadır. Diğer oyların biçiminden ayı bir şekildedir, isminden başka oya ile alakası yoktur (Kurt, 2011).

2.Mekik tekniği ile yapılan oyalar

3.Tığ (Kroşe) tekniği ile yapılan oyalar

4.Firkete teknikleri ile yapılan oyalar

5.İğne teknikleri ile yapılan oyalar

- Kullanılan Yere Göre

1.Yemeni oyları

2.Taç oyları

3.Yatak takımı oyları

4.Mendil oyları

5.Kese oyları

6.Mevlit örtüsü oyları (Onuk,2000, s. 14).

- Kompozisyon Şekillerine Göre

1.Ana motif tekrarı

2.Ana- ara motif tekrarı

3. Aralıksız (sıra) tekrarı

4.Motiflerden oluşan dokular (Onuk, 2000, s.15).

5.Ulamalar

6.Hotoz oyları

7.Taç oyları

8. Dal oyları (Türk El Sanatları, 1993, s. 145).

- Kullanılan Bezeme Türlerine Göre

1. Geometrik bezeme
2. Bitkisel bezeme
3. Soyut (Sembolik) bezeme
4. Figürlü bezeme
5. Nesneli bezeme (Onuk , 2000).

2.4.6. İğne Oyasının Tanımı

İğne oyarının boyutlu yapısı ve süsleyici niteliği ile el sanatlarımız içinde önemli bir yeri vardır.

Geçmiş çok eskilere dayanan iğne oyları dünya literatürüne ‘‘Türk Danteli’’ olarak girmiştir. İğne oylarının Anadolu’da çok eskilere dayanan belgeleri bulunmuştur. Avrupa ülkelerinin dillerinde ‘‘oya’’ sözcüğüne rastlanmamıştır (MEGEP, 2014, s. 3).

2.4.7. İğne Oyasında Kullanılan Teknikler

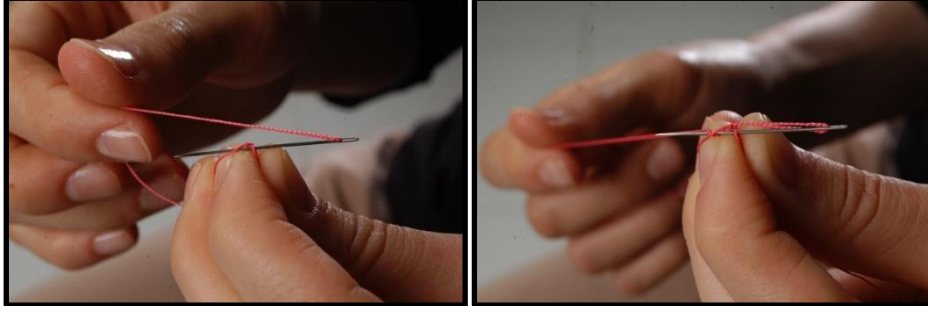
Zürafa: İğne oyasının başlangıcında, kumaşla ana örgeyi birleştiren bölümdür. İğne oyasının temeli zürafadır. Zürafanın tekrarlanmasından, iğne oyası meydana gelir.

Şekil 2. Zürafa

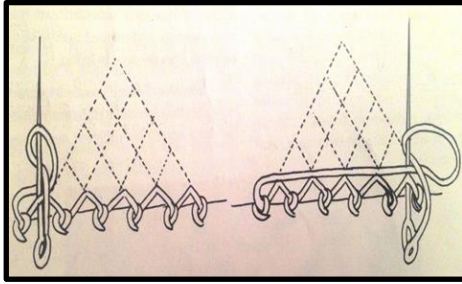
Zürafa, ipliğin iğne üzerine dolanarak oluşturulan iplik halkasının içinden çekilmesiyle meydana gelen düğüme verilen addır. İğne oyasında teknik olarak üçgen ilmek ve kare ilmek kullanılmaktadır (Onuk, 2000, s. 17).

İlk önce iğne kumaşa geçirilir, bir düğümlle iğne sabitlenir. İğneyi tekrar kumaşa batırıp, kumaşa sabit olan ipliği iğnenin üstüne alıp iğneden çıkan ipi iğnenin altından geçirerek iki defa dolamak suretiyle düğüm atılır. İğne çekilerek düğüm tamamlanır, ürünün iğne oyası işlenecek kısımları zürafa yapılır.

Şekil 3. İlmek

İlmek: İğne ile ipliklerin, düğümlenmesi sonunda meydana gelen şekildir. İlmeklerin çoğalmasından, iğne oyası meydana gelir. İki türlü ilmek vardır.

Şekil 4. Kare ve üçgen ilmek yapılışı (Onuk, 2000)

Kare ilmek: düz yapılan oya işlemlerinde ve geometrik desenli oyalarda kullanılır. Dantel görünümlüdür. Genellikle yaka-kol kapağı ve çeşitli süsleme bordürleri yapılır. Kumaş kıyısı üzerine yapılacak oyanın özelliğine göre 5-7-9 adet sağdan sola doğru zürafa işlenir. En soldaki zürafa yapıldıktan sonra geriye dönerek, son zürafanın ortasına batırarak ilmek yapılır. Birinci sıradaki ilmeklerin ortasına batırılarak zürafalar üst üste tekrarlanır (Eronç, 1984, s.127).

Üçgen ilmek: üç boyutlu oya işlemlerinde kullanılır. Tülbent kenarlarına uygulanacak çiçek veya meyve desenleri üçgen ilmeklerle işlenir. Önce kare ilmekli kök yapımında olduğu gibi, sağdan sola doğru istenilen sayıda zürafa yapılır. En soldaki zürafa yapıldıktan sonra iplik, önceki zürafanın üstünden geçirilerek ilk başlanan kısma geriş dönülür ve en soldaki ilk ilmeğe batırılır.

Trabzan: Geometrik şekilli iğne oyalarında, zürafa ile ana örgeyi birleştiren ve trabzana benzeyen bölümdür.

Şekil 5. Trabzan

Kök: Ana örgenin başlangıç bölümüdür. Ana örge ile kumaşı bağlar.

Boru: Kökle ana örgeyi birleştiren ve boruya benzeyen bölümdür.

Çırtık: Ana örgelerin kenarlarını süsleyen basamak şekli verilen ilmeklerdir.

Fiskil: Ana örgelerin orta ve kenarlarında, ipliklerin bol bırakılarak yapılmasından meydana getirilir.

Bıyık: Ana örgenin boru ve kökünün birleştiği yerde yapılan fiskillerdir (MEGEP, 2014, s. 37).

Bülbül tükürüğü: Zürafa tekniğinden sonra iğne oyasının ikinci temel tekniğidir.

Şekil 6. Bülbül tükürüğü

Dutlu oya: Zürafa tekniğinin yan yana ve üst üste gelmesi ile oluşan basit oya tekniklerinden biridir.

Şekil 7. Dikenli oya

Sinek kanadı: Pikoya çok benzeyen bu teknik, zürafaların yan yana gelmesi ve aralarındaki ipliklerin en az 2–3 katı fazla bırakılması ile oluşur.

Şekil 8. Sinek kanadı

Piko: Zürafaya çok benzeyen bu teknik, zürafaların yan yana gelmesi ve aralarındaki ipliklerin en az 2–3 katı fazla bırakılması ile oluşur.

Şekil 9. Piko

Kayalar: İğne oyasının temel ve en sık kullanılan tekniklerinden biridir. Tek başına motif olarak yapılmakla beraber oyalarda zemin ve motifin birleşimini sağlayan kök oya olarak isimlendirilmiştir. Çeşitli şekillerde ve değişik kompozisyonlarda uygulamaları vardır. Ancak yapım tekniği aynıdır.

Şekil 10. Kaya

2.4.8. İğne Oyalarında Kullanılan Renk, Motif İsimleri ve Esin Kaynakları

Estetik bir bütünlük teşkil etmek için; motifler terkip edilerek kompozisyon meydana getirilir. Bunlar güzel ve istenilen maksada uygun olabilmesi de motiflerin kıymetlendirilmesi ile mümkündür. “Süs kompozisyonları kenar, orta, köşe ve serpmeler olarak dört bölümde toplanır. Motifler bu kompozisyonların çeşitlerine göre işlenerek meydana getirilir. Motiflerin değerleri renklerle bir kat daha artar. Gerek motiflerin gerek renklerin işlenmelerindeki uygunluk başta gelen esaslardandır” (Özbel K. , 1945).

- Geometrik bezeme
- Bitkisel bezeme
- Soyut (Sembolik) bezeme
- Figürlü bezeme
- Nesnelli bezeme

2.4.9. İğne Oyasının Tarihçesi

Oyalar ve aynı teknikte birleşen dantel işlerinin İ.Ö. 3000 yıllarına kadar geriye giderek eski Mısır, Babil ve Asur kültür alanlarında görülen çeşitli kültür eserleri arasında bulunması, belgelerden de anlaşılacağı üzere tekstil işleri içinde de örnekleri olduğu görülmektedir. İğne ile yapılan örgüler 12.yy. da Anadolu’dan Balkanlara oradan da İtalya yolu ile Avrupa’ya yayılmıştır (Yıldırım, 2014).

İğne oyları, tarihi incelemelerden anlaşıldığına göre Türk kavimlerinde ki Türk kadın ve kızlarının yapma çiçekle örgü sanatını birleştirmelerinden doğmuştur. Dünya dillerinde oya

kelimesinin olmayışından da oyanın Türklere özgü bir sanat olduğu anlaşılmaktadır (Markaloğlu, 1986, s. 9-10). Oyacılık, 12. ve 18. yüzyıllarda ince bir zevk ve sanat eseri olarak zirveye yükselmiştir.

1740 yılında İzmir'de kurulan Basmahanelerde basılmaya başlayan birbirinden güzel göz alıcı renkler ve Türk desenleri ile süslenen yamalar, Yemen'den gelen yemeniler, Tokat yazmaları birbiri ile yarışırken tüm Anadolu'yu oya merakı sarar, bu merakla oyalar da gelişip güzelleşir. Çok zengin çeşide ve derin geçmişe sahip olan oyalar ve tüm işlemler Anadolu'da 18. yüzyılda altın çağını yaşamıştır (Yıldırım, 2014).

Eski iğne oyası örneklerinden anlaşıldığına göre iğne oyaları ve tüm el işlemeciliği Anadolu'da 18.yy.da altın çağını yaşamıştır. Tanzimat'tan sonra oluşan batı hayranlığının doğurduğu taklitçiliğin olumsuz etkilerinin sonucu olarak iğne oyalarına ilgi giderek azalmıştır (Onuk, 1988, s. 7).

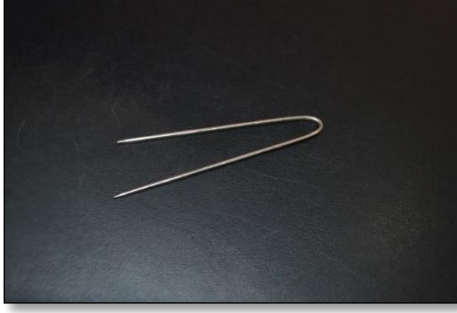
2.5. İğne Oyasında Kullanılan Araç-Gereçler

2.5.1. Kullanılan Araçlar ve Gereçler

Şekil 11. İğne

İğne: İki şeyi birbirine tutturmak için kullanılan, bir tarafında iplik geçirilecek bir deliği bulunan ucu sivri ince çelik alete iğne denir. İğneler kullanıldıkları alana göre dikiş iğnesi, boncuk iğnesi, yorgan iğnesi, makine iğnesi, ameliyat iğnesi (Ayverdi, 2006, s. 1358).

Şekil 12. Firkete

Firkete: U şeklinde uzun bir metaldir. İki çubuğun ara açıklığı, kullanılacak ipliğin kalınlığına göre ayarlanır. Çelik, alüminyum veya kaplama olarak yapılırlar (Onuk, 1988).

Şekil 13. Makas

Makas: Ortadan bir pimle çapraz şekilde birleştirilmiş, iç tarafları keskin, iki bıçaktan meydana gelen ve saplarındaki yuvalara yerleştirilen el parmaklarının kumandasıyla açılıp kapanarak aralarına konulan, kâğıt, kumaş, saç, levha vb. şeyleri kesmeye yarayan alete denir (Ayverdi, 2006, s. 1916).

Şekil 14. Mekik

Mekik: Kemik, fildişi, ahşap, plastik, gümüş, gibi malzemelerden yapılmış, 1-2 cm eninde, 6-7 cm uzunluğunda ortasından ip sarılacak düzenele perçinlenmiş mekik oyası yapmak için kullanılan araca verilen addır (Aydın, 2008, s. 15).

Şekil 15. Tığ

Tığ: Dantel veya yün örmekte kullanılan, bir ucu çengel şeklinde, diğer ucu düz, kısa sise verilen addır (Ayverdi, 2006, s. 3159).

Şekil 16. Şişler

Şiş: Her türlü kalınlıktaki ipliklerle örgü örmeye yarayan, maden, bakalit veya kemikten yapılmış uzun çubuklara denir (Ayverdi, 2006, s. 2960).

Şekil 17. Araç ve Gereçler

2.5.2. İğne Oyasında Kullanılan İplikler

İpek iplikler: ibrişim, ipek, kordone, çamaşır ipeği

Pamuklu iplikler: merserize, koton

Keten iplikler: dantel iplikleri

Sentetik iplikler: naylon (bobin), sim

2.5.2.1. İpek İplikler

Doğal ipek: İğne oyasında çok kullanılan çile şeklinde çeşitli renkte olan yumuşak ipliktir. Oya yapılırken bükme işlemi yapılarak kullanılır. Vitrin takımları, yemeni kenarları, başörtü kenarları, yaka çiçekleri gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Şekil 18. Doğal ipek

Kılamık: Doğal ipeğin kök boyalar ile boyanmış haline verilen Bilecik yöresine ait ismidir.

Şekil 19. Kılamık

İbrişim: İki kat ipliğin bükülmesinden olur. İnce, çok bükümlü, parlak, sağlam ve çeşitli renkleri olan ipliktir. İğne oyası yapımında kullanılır. Çeşitli örtü yapımında, giyim süslemelerinde, yemeni, başörtü, mendil kenarlarında, vitrin takımı ve masa örtüsü gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Şekil 20. İbrişim

Çamaşır ipeği: Az bükümlü ipek lifinden üretilen iki kat ipliğin bükülmesinden meydana gelir. Sağlam parlak görünümlüdür, çileler hâlinde çeşitli renkleri bulunmaktadır.

Kenar süslemelerinde, yaka çiçeklerinde, giysi süslemelerinde ve masa örtüsü gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Şekil 21. Çamaşır ipeği

Floş: Suni ipektan üretilen az bükümlü, yumuşak, parlak görünümlüdür. Çeşitli renkte ve çileler hâlinde bulunur.

Yatak örtüsü, oda takımları, vitrin örtüsü, giyim süslemeleri ve masa örtüsü gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Şekil 22. Floş

2.5.2.2. Pamuklu İplikler

Koton: Pamuk ipliğinden, iki kat ipliğin bükülmesinden meydana gelir ve normal bükümlü, parlak görünümlüdür. Çeşitli renkte çile ve yumak hâlinde bulunur.

Kenar süslemeleri, vitrin takımları, oda takımları, giyim süslemeleri ve masa örtüsü gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Şekil 23. Koton

Muline: İki kat ipliğin bükülmesinden meydana gelen az bükümlü, parlak renkli yumuşak bir iplik türüdür. Çileler hâlinde, çeşitli renkleri bulunur.

İnce kumaş kenarlarında, minik motiflerde ve yaka çiçekleri gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Şekil 24. Muline

2.5.2.3. Keten İplikler

Dantel iplikleri: Normal bükümlü sağlam, ince, parlak görünümlü bir iplik türüdür. Çeşitli renkleri bulunmaktadır. İplik kalınlığı numaralara göre değişmektedir.

Örtüler, masa örtüsü, sofra takımları, kenar süslemelerinde ve oda takımları gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Şekil 25. Dantel ipliği

2.5.2.4. Sentetik İplikler

Naylon İplikler: Çeşitli renk ve kalınlıkta çok sağlam, parlak, bükümlü ipliklerdir.

Yemeni kenarları, çeşitli örtüler, yatak örtüleri, başörtü kenarları, masa örtüsü ve mendil kenarları gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Şekil 26. Naylon ipler

Sim: Altın ve gümüş rengi madensel tellerin ince ipek veya pamuk ipliğinin üzerine sarılması ile elde edilmektedir. Çeşitli örtü kenarlarında, motiflerde, giyim süslemeleri gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Pul: Metal ya da plastik maddelerden yapılmış, yuvarlak, ince, düz ya da bombeli, ortası delik, oya yapımında kullanılan gereçtir.

2.5.3. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Yardımcı Malzemeler

Şekil 27. Kullanılan yardımcı malzemeler

Boncuk: Sedef, ahşap, cam, kristal, porselen, çeşitli maden ve taşlardan yapılmış ortası delik yuvarlak ve kesme şeklinde, oya yapımında kullanılan küçük taneciklerdir. Yuvarlak boncuk, boru boncuk ve nazar boncuğu çeşitleri ile piyasada bulunur.

Şekil28.Boncuklar,2019,[Fotoğraf].(http://www.nursoyboncuk.com/CDN/3313/ed6840c7c86c445faa28739506537b7b_Large.png sayfasından erişilmiştir 2019)

Misina–anten teli: Motiflerin sert durması için önceki yıllarda at kılı kullanılmıştır. Günümüzde ise misina veya anten teli kullanılmaktadır (MEGEP, 2014).

İğne oyasında kullanılan yardımcı malzemeler yapılacak ürüne uygun olarak seçilmelidir. Boncuk, süslenmek için kullanılan, değerli taş veya boncuk; insan, hayvan canlı ve cansız birçok eşyanın ilk başta göze çarpacak yerine takılan ve kötü gözlerden koruyan nesne olarak tanımlanmaktadır (Onuk, 1988).

2.6. İğne Oyası Ürün Analizi

2.6.1. Gelin Tacı Motifi

Şekil 29. Gelin tacı motifi

Ürün analizi bölümünde Gelin Tacı isimli motifin yapım aşamalarını incelendi ve fotoğraflar ile ürün sırası belirtildi.

1.İşlem; Zürafa yapımı;

İğne oyasına başlamadan önce zürafa yapmalıyız. Zürafa diğer tekniklerin temelini oluşturur. İplik zürafa yapılacak kumaşın üzerine tutturulur. İğne kumaş üzerine dik gelecek şekilde önden batırılır. İğne takılı iplik iğnenin ucundan sağdan sola doğru 2 defa geçirilerek sarılır ve iğne battığı yerden çekilerek ilmek düğüm yapılır. Aynı işlem tekrar edilir ve işlem tamamlanmış olur.

Şekil 30. Zürafa yapım işlemleri

2. İşlem; Kare ilmekli kaya yapımı

Zürafaların, yan yana ve üst üste gelmesiyle oluşur. İlmekler kare görünümünde olduğu için bu ismi almıştır. Bu işlem ile motifin kök kısmı tamamlanmış olur.

Şekil 31. Motifin kök kısmını oluşturmak için 4 adet kare ilmek yapılır

Şekil 32. 4 adet kare ilmek üzerine kaya motifini tamamlamak için 3 tane daha kare ilmek yapılır

Şekil 33. Kare ilmekler üzerine 2 adet kare ilmek yapılarak kök yapımına devam edilir

Şekil 34. Motifin kök kısmı tamamlandıktan sonra üzerine halka atılır

3. İşlem

Kaya üzerine halka yapılarak 10 pırpır oluşturulur.

Şekil 35. Kök üzerine halka yapılarak üzerine pırpır yapılır

Şekil 36. Kök üzerine halka yapılarak üzerine toplamda 10 adet pırpır yapılır

4. İşlem; Pırpırların üzerine 9 fiskil yapılarak motife devam edilir. 2 sıra dönülür.

Şekil 37. Motifin taç bölümü için pırpırların üzeri fiskil yapılarak 2 sıra dönülür
5. İşlem; Fiskil üzerine 5 köprü yapılır.

Şekil 38. Fiskil üzerine 5 adet köprü yapılır
6. İşlem; Köprülerin üzerine 3'lü pırpır yapımı.

Şekil 39. Yapılan köprülerin üzerine 3'lü pırpırlar yapılır

Şekil 40. Pırpırlar 5 köprü üzerinde devam eder
7. İşlem; Pırpırların üzerinden ip yürütülerek zürafa yapılır.

Şekil 41. Pırpırların üzerinden ip yürütülerek zürafa yapılır ve motif tamamlanmış olur.

2.7. İlgili Araştırmalar

Bu araştırma, Bilecik ilinde yapılmakta olan iğne oyacılığı sanatının incelenerek özelliklerinin ortaya koymak amacı ile hazırlanmıştır.

Kaynak ve literatür taramasında iğne oyası konulu tez ve araştırmaya ulaşılmıştır. Araştırmaya katkısı olması bakımından bu çalışmalara değinmek gerekmektedir.

Keçici (2013), “Konya ili Çeltik ilçesi iğne oyaları” isimli yüksek lisans çalışmasında, Konya ili Çeltik İlçesinde günümüzde kullanılan iğne oyalarının yapılışını ve iğne oyacılığının durumunu konu almış, ilçede yapılmakta olan iğne oyacılığı sanatının niçin seçildiği anlatmış ve buna bağlı olarak seçilen 26 adet iğne oyasının günümüzdeki durumu, kullanılan araç-gereçler, biçim ve desen özellikleri, ürün çeşitleri ve kullanım alanları inceleyip, belgelemiştir. Anket formu ile ürünlerin teknik özelliklerini belirten gözlem fişleri hazırlanmış, fotoğrafları çekilmiştir.

Oyanın Türkiye'deki yeri ve önemi yörenin tarihi ve coğrafi özellikleri, iğne oyasında kullanılan renkler, oyanın yapılma amacı ve iğne oyası ile uğraşan bireylerin karşılaştıkları sorunlar araştırmanın amacı olarak saptamıştır.

Keçici, Genç kuşağın konu ile gereken şekilde ilgilenmesi ve iğne oyasının yok olabileceğini düşünerek yörede kurs faaliyetlerinin yapılması gerektiği ön görmüştür. Oyaların yeterince tanınmaması nedeni ile oylarımızı ve el sanatlarını tanıtıcı bilgileri yöre halkına vermiştir.

Vanlı (2008), “Balıkesir İli Gönen İlçesi İğne Oyaları ve Halk Eğitim Merkezinin İğne Oyacılığına Katkısı” adlı yüksek lisans tezinde, Balıkesir ili Gönen İlçesi iğne oyası örneklerini tespit etmiş, iğne oyası yapan 80 bireye uygulanan anket ve bu bireylerden elde edilen ürünlerin incelemesinden elde edilen bilgiler doğrultusunda oyacılığı sosyo-ekonomik açıdan incelemiş, Halk Eğitim Merkezinin iğne oyacılığına katkılarını belirlemek adına iğne oyası kurs programını değerlendirmiştir.

Vanlı, Halk Eğitimi merkezlerinin iğne oyası kursu öğretim programlarının süre açısından yeterli olmakla birlikte terim, kavram, bilgi konuları bakımından desteklenmesi gerektiği belirtmiştir. Yörede oldukça önemli bir gelir kaynağı olan iğne oyacılığının gelişmesi ve pazarlamanın yurt dışına yapılabilmesi için yerel yönetimlerin ve eğitim kurumlarının bu konu ile ilgili projeler geliştirmesi ve uygulaması gerektiğini belirtmiştir. Yerel yönetimler tarafından, iğne oyası için kurulan kooperatife her türlü maddi ve manevi desteği sağlaması ve Halk Eğitimi Merkezi ve Belediye işbirliğinde yapılan iğne oyası yarışmalarında ipek

iplikle yapılan ürün dalı oluşturulması, ödüllerin cazip hale getirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Mersinlioğlu (2007), “Yalova İğne Oyaları” adlı yüksek lisans tezinde, Yalova ilinde evlerde ve hala üretilen merkezlerde bulunan iğne oyları incelenmeye çalışmıştır. Bu yörede çeşitli iğne oylası örneklerine rastlanmaktadır. Bu araştırma ile Yalova ili ve civar köylerinde iğne oyları ürün, cins, boyutları, malzemeleri ve uygulanan teknik, kullanılan renkler, seçilen konu, kompozisyon özellikleri, kullanım alanları, günümüzdeki durumu gibi konular çözüme kavuşturulmuştur. Anket formu ile ürünlerin teknik özelliklerini belirten gözlem fişleri hazırlanmış, fotoğrafları çekilmiştir. Mersinlioğlu, araştırmasını Yalova ili ve Çiftlik Köyü, Koruköy, Sugören Köyü, Fevziye Köyü, Laledere Köyü’ndeki tür, konu, motif, renk, malzeme ve kompozisyon açısından farklılık gösteren 63 örnekle sınırlandırmıştır. Kaynak kişilerle görüşülüp mülakat yapılmıştır ve alınan bilgileri belgelemek amacıyla kaynak kişi künyeleri oluşturulmuştur. İnceleme sonucunda boyut, cins, konu, renk, teknik tabloları oluşturularak değerlendirmeye gidilmiştir. Mersinlioğlu, bu kişilerin iğne oylasına alıcı bulmakta zorlandıklarını veya emeklerinin karşılığını alamadıklarını belirtmiştir. İğne oylasının daha gelişmesi açısından; yapan kişiler sergiler açılmasını, halk eğitim merkezlerinde kursların yaygınlaştırılmasını ve desen kitaplarının arttırılmasını istemektedirler. Ayrıca Mersinlioğlu, gelişen teknolojiler ve halkın beğenilerinin değişmesi, bu ata sanatımızın olumsuz etkilenmemesini, bu sanatla uğrasan kişilere, kooperatiflere, devlet veya özel kuruluşlarca sahip çıkılması, teknik kompozisyon, motif açısından oyların bozulmasının önüne geçilmesini, pazar kaygısı taşımalarının önlenmesi gerektiğine de değinmiştir.

Yıldırım (2014), “Sakarya İli Geyve İlçesi İğne Oyları” adlı yüksek lisans tezinde, Sakarya İli Geyve İlçesi yapılmakta olan iğne oylarının yapım özellikleri ve kullanım alanlarını belirlemektedir. 25 kişilik örneklem grubuna uygulanmış olan anket analiz edilmiş ve 34 adet ürün fotoğrafları ile gözlem formu hazırlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda, yapılan iğne oylarının çeşitleri, iğne oylarında kullanılan malzemeler, uygulanan teknikler, kullanılan motiflerin özellikleri, kullanım yerleri ve iğne oylası yapan bireyler incelenmiştir. Anket formu ile ürünlerin teknik özelliklerini belirten gözlem fişleri hazırlanmış, fotoğrafları çekilmiştir. Yıldırım, Geyve iğne oyacılığı sanatının en önemli sorunlarından birinin tanıtım ve pazarlama sorunu olduğunu belirlemiştir. Bu sorunun giderilmesine yönelik olarak; gerek yazılı gerekse görsel medyada Geyve iğne oyacılığını tanıtmaya yönelik programlar düzenlenmesi yönünde girişimlerde bulunulması, bunun

yanında turizm organizasyonları ile uğraşan kişi ya da kuruluşlarla irtibata geçilerek Geyve ilçesinin iğne oyacılığı turizmi açısından gündeme getirilmesi sağlanmalı, bu amaçla tanıtım broşürleri hazırlanarak turizm organizatörleri ve tur operatörlerine dağıtılması gerektiğini önermiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma alan araştırması olup, örneklem olarak belirlenen Bilecik ilinde toplanan ürünlerin belirlenmesi, incelenmesi ve yorumlanmasını kapsayan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Araştırmada literatür için kütüphanelerde ilgili kaynaklar ve tezler incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında bu çalışma hazırlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Bilecik ilinde yapılan iğne oyası ürünler; örneklemine ise yörede iğne oyası yapan bireylerden tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 40 adet kişi oluşturmaktadır. 32 adet farklı özellikte iğne oyası ürün incelenmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak anket ve bilgi formu kullanılacaktır. Araştırma modeline uygun, Bilecik ilinde iğne oyası yapan kişilerle görüşülüp iğne oyaları ile ilgili bilgilerin elde edilmesi için veri toplamaya yönelik anket formu ile bilgi formu hazırlanmıştır. Bölgede yapılan iğne oyası ürünlerden 32 adet toplanıp malzeme, teknik, renk ve kompozisyon bilgileri doğrultusunda incelenmiş ve bilgi formları oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket 25 sorudan oluşmaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı doğrultusunda tespit edilebilen oya örneklerinin bilgileri, bilgi formuna doldurulmuştur. Hazırlanan veri toplama araçlarından anket sorularının her bir seçeneğinin toplam frekansları belirlenerek yüzdeleri hesaplanmıştır. Belirlenen değerler tablolar halinde düzenlenerek yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Ankete Dayalı Verilere İlişkin Bulgular

Bu bölümde Bilecik ilinde yapılan iğne oyalarını araştırmak amacıyla hazırlanan 25 soruluk anket deneklere uygulanmış ve elde edilen veriler istatistik olarak değerlendirilmiş, her sorunun frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmış ve tablo haline getirilip yorumlar yapılmıştır.

4.2. Bilecik İli İğne Oyası Yapan Bireylerin Genel Özellikleri

Araştırmaya katılan bireylerin yaşlarına ait veriler değerlendirilerek Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1
Bireylerin Yaş Durumlarının Dağılımı

<i>Yaş Durumları</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
15-20	2	5
21-26	8	20
27-31	10	25
32 Yaş Üzeri	20	50
Toplam	40	100

Tablo 1 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %5'i 15-20 yaşlarında, %20'si 21-26 yaşlarında, %25'i 27-31 yaşlarında, %50'sinin 32 ve yukarı olduğu görülmektedir.

Buna göre ankete cevap verenlerin çoğunluğunun orta yaş üzeri yaşlarında olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin medeni durumuna ait veriler değerlendirilerek Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2
Bireylerin Medeni Durumlarının Dağılımı

Medeni Hali	n	%
Evli	32	80
Bekar	8	20
Toplam	40	100

Tablo 2 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %80'inin evli, %20'sinin ise bekar olduğu görülmektedir. Tabloda görüldüğü gibi iğne oyası ile uğraşan bireylerin çoğunluğunun evli olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin öğrenim durumuna ait veriler değerlendirilerek Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3
Bireylerin Öğrenim Durumunun Dağılımı

Öğrenim Durumu	n	%
Okur-Yazar Değil	--	--
İlköğretim	12	30
Ortaöğretim	17	42,5
Yüksekokul	11	27,5
Toplam	40	100

Tablo 3 incelendiğinde ankete katılan bireylerin içinde okur-yazar olmayan hiç yoktur. %30'unun İlköğretim, %42,5' inin Ortaöğretim, %27,5'inin de Yüksekokul mezunu olduğu görülmektedir. Buna göre bireylerin çoğunluğunun Ortaöğretim mezunu olduğu görülmekte olup öğrenim durumu arttıkça iğne oyası yapma oranlarının düştüğü söylenebilir.

Tablo 4
Bireylerin Esas Uğraş Alanını Gösteren Dağılım

Esas Uğraş Alanı	n	%
Ev Hanımı	24	60
Kamu Kuruluşu	3	7,5
Özel Kuruluş	9	22,5
Öğrenci	4	10
Toplam	40	100

Araştırmaya katılan bireylerin esas uğraş alanı durumuna ait veriler değerlendirilerek Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %60'ının ev hanımı olduğu, %7,5'inin kamu kuruluşunda, %22,5'inin ise özel kuruluştaki çalıştığı, %10'unun ise öğrenci olduğu görülmektedir. Buna göre ankete cevap verenlerin çoğunluğunun ev hanımı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyasını kimden öğrendiğine ait veriler değerlendirilerek Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5
Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Kaynaklarına Göre Dağılımı

Öğrenme Kaynakları	n	%
Aileden	7	17,5
Çevreden	11	27,5
Kurstan	22	55
Toplam	40	100

Tablo 5 incelendiğinde ankete katılan bireylerin iğne oyasını yapmayı %17,5'inin ailesinden, %27,5'inin çevreden, %55'inin kurstan öğrendiği saptanmıştır. Buna göre ankete cevap verenlerinin çoğunluğunun iğne oyasını yapmasını kurstan öğrendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyasını hangi yaşta öğrendiğine ait veriler değerlendirilerek Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6
Bireylerin İğne Oyasını Hangi Yaşta Öğrendiğinin Dağılımı

Hangi Yaşta Öğrendiği	n	%
9-10	--	--
11-12	4	10
13-14	3	7,5
15 ve Yukarı	33	77,5
Toplam	40	100

Tablo 6 incelendiğinde ankete katılan bireylerin 9-10 yaş aralığında öğrenen yoktur, %10'u 11-12 yaş, %7,5'i 12-15 yaş, % 77,5'i ise 15 ve yukarı yaşlarda iğne oyası yapmayı öğrendiği görülmektedir. Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun daha ileri yaşlarda iğne oyasını yapmayı öğrendiği anlaşıyor.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyası yapmayı ne kadar sürede öğrendiğine ait veriler değerlendirilerek Tablo 7' de sunulmuştur.

Tablo 7

Bireylerin Ne Kadar Sürede Öğrendiğini Gösteren Dağılım

Ne Kadar Sürede Öğrendiği	n	%
Bir Hafta	19	47,5
İki Hafta	11	27,5
Üç Hafta	4	10
Daha Fazla	6	15
Toplam	40	100

Tablo 7 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %47,5'i bir haftada, %27,5'i iki haftada, %10'u üç haftada, %15'i ise daha fazla zamanda iğne oyası yapmayı öğrendiği tespit edilmiştir. Buna göre ankete cevap verenlerin çoğunluğunun bir hafta içinde iğne oyası yapmayı öğrendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin kaç yıldan beri iğne oyası yaptığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8

Bireylerin Kaç Yıldan Beri İğne Oyası Yaptığını Gösteren Dağılım

Kaç Yıldan Beri Yaptığı	n	%
1-5 Yıl	17	42,5
6-10 Yıl	8	20
11-20 Yıl	10	25
21-30 Yıl	5	12,5
Toplam	40	100

Tablo 8 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %42,5'i 1-5 yıl, %20'si 6-10 yıl, %25'i 11-20 yıl, %12,5'i de 21-30 yılından beri iğne oyası yaptığı görülmektedir. Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun 1-5 yılından beri iğne oyası yaptığı anlaşılmıştır.

Tablo 9

Yörede İğne Oyasını Genellikle Kimlerin Yaptığını Gösteren Dağılım

Kimlerin Yaptığı	n	%
Genç Kızlar	6	15
Orta Yaşlı Hanımlar	30	75
Yaşlı Hanımlar	4	10
Toplam	40	100

Tablo 9'da araştırmaya katılan yörede iğne oyasını genellikle kimlerin yaptığına ait veriler değerlendirilmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %15'ini genç kızlar, %75'ini orta yaşta hanımların, %10'unu da yaşlı hanımların iğne oyası yaptıkları görülmektedir. Görüldüğü gibi

ankete cevap veren bireylerinin çoğunluğunun orta yaşlı hanımların iğne oyası yaptıkları anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin ne amaçla iğne oyası yaptığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Bireylerin Ne Amaçla İğne Oyasın Yaptığını Gösteren Dağılım

Ne Amaçla Yaptığı	n	%
Çeyiz İçin	12	30
Hediye Etmek İçin	6	15
Boş Vakitlerini Değerlendirmek İçin	18	45
Aile Ekonomisine Katkıda Bulunmak İçin	4	10
Toplam	40	100

Tablo 10 incelendiğinde ankete katılan bireyleri %30'u çeyiz için, % 15'i hediye etmek için, %45'i boş vakitlerini değerlendirmek için, % 10'u ise aile ekonomisine katkıda bulunmak için yaptığı görülmektedir. Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun boş vakitlerini değerlendirmek için yaptığı anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyasını nasıl pazarladığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11

Bireylerin Yapmış Olduğu İğne Oyasını Nasıl Pazarladığı Gösteren Dağılım

Nasıl Pazarladığı	n	%
Evde	13	32,5
Pazarda	6	15
Mağazada	2	5
Başka	19	47,5
Toplam	40	100

Tablo 11 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %32,5'i evinde, %15'i pazarda, %5'i mağazada %47,5'i başka pazarlama teknikleri seçtiği görülmektedir. Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun yapmış olduğu iğne oyasını başka şekillerde pazarladığı görülmüştür. (Başka; internet)

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyasını ne şekilde sattıklarına ait veriler değerlendirilerek Tablo 13'de sunulmuştur.

Tablo 12

Bireylerin İğne Oyalarını Ne Şekilde Sattıklarını Gösteren Dağılım

Ne Şekilde Sattığı	n	%
Oya Olarak	17	57,5
Bir Yere Dikerek	23	42,5
Toplam	40	100

Tablo 12 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 57,5'i oya olarak, % 42,5'i bir yere dikerek yapmış olduğu iğne oyalarını sattıkları görülmektedir. Bu sonuçlara göre bireylerin çoğunluğu oya olarak sattığı anlaşılmaktadır.

Tablo 13

Bireylerin İğne Oyasından Kazanım Gelir Dağılımı

Bütün Gelirini Sağlayabilen	n	%
Evet	8	20
Hayır	32	80
Toplam	40	100

Tablo 13'e bakıldığında, araştırmaya katılan bireylerin %80'inin iğne oyası yaparak tüm ihtiyaçların karşılayamadığı, %20'sinin ise iğne oyası yaparak iyi bir gelir elde ettiğini belirtmiştir. Buna göre bireylerin çoğunluğunun bu işi yaparak bütün gelirlerini karşılayamadıkları anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin uygulama sırasında kullandıkları yapım yönüne ait veriler değerlendirilerek Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14

İğne Oyası Yapım Yönünü Gösteren Dağılım

Yapım Yönleri	n	%
Soldan-Sağa	7	17,5
Sağdan-Sola	14	35
Her İki Şekilde	19	47,5
Toplam	40	100

Tablo 14. İncelendiğinde ankete katılan bireylerin% 17,5'inin soldan-sağa, % 35'inin sağdan-sola , % 47,5'inin ise iğne oyalarını her iki şekilde de yaptığı görülür. Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunun iğne oyasını her iki şekilde yaptığı anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyalarının uygulama alanlarına ait veriler değerlendirilerek Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15

Yörede Yapılan İğne Oyalarının Uygulama Alanlarına Göre Dağılımı

İğne Oyalarının Kullanım Alanları	n	%
Masa Örtüsü	6	15
Baş Örtüsü	26	65
Giyim Eşyası	1	2,5
Diğer	7	17,5
Toplam	40	100

Tablo 15 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %15'i masa örtüleri, %65'i başörtüsü, %2,5'i giyim eşyası, %17,5'i ise diğer (takı yapımı ve yatak odası takımları) yaptıkları anlaşıyor. Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunun iğne oyasını başörtüsü için yaptığı anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin bir başörtüsü kenarını ne kadar zamanda yaptığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16

Bireylerin Bir Başörtüsünün Dört Kenarını Ne Kadar Zamanda Yaptığını Gösteren Dağılım

Ne Kadar Zamanda Yaptığı	n	%
2-3 Gün	2	5
4-5 Gün	9	22,5
1 Hafta	11	27,5
15 Gün	18	45
Toplam	40	100

Tablo 16 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %5'i 2-3, % 22,5'i 4-5, %27,5 'i 1haftada, % 45'i ise 15 günde bir başörtüsünün dörtkenarını bitirdiği görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin bir başörtüsünün dörtkenarını genellikle 15 günde bitirdiği anlaşılmıştır ve bireyler iğne oyasının zorluğuna göre ne kadar zamanda yapıldığının değiştiğini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan bireylerin oyaların temizliğini değerlendirilerek Tablo 17 'de sunulmuştur.

Tablo 17

Bireylerin İğne Oyasının Temizliğini Nasıl Yaptığını Gösteren Dağılım

Oyaların Temizlenmesi	n	%
Soğuk Su, Sabun	8	20
Ilık Su, Sabun	30	75
Kaynar Su	--	--
Makinede Deterjanla	2	5
Toplam	40	100

Tablo 17 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %20'si soğuk su ve sabun, %75'i ise ılık su ve sabun, % 5'i makinede deterjan ile iğne oyasının temizliğini yaptığı görülmektedir. Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun iğne oyasının temizliğini ılık su ile yaptığı anlatılmıştır. Kaynar su ile temizlik yapan yoktur.

Araştırmaya katılan bireylerin sertleştirmede ne kullandığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 18' de sunulmuştur.

Tablo 18

Bireylerin Oyaların Sertleşmesi İçin Kullandığı Ürün Dağılım

Sertleştirmede Kullanılan Yöntemler	n	%
Jelatin Kola	4	10
Sabun	6	15
Şeker	1	2,5
Sertleştirme Yapılmamış	29	72,5
Toplam	40	100

Tablo 18 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %10'unun jelatin kola, %15'inin sabun kullandığı, %2,5'inin şeker kullandığı, %72,5'inin hiçbir şey kullanmadığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun yaptıkları iğne oyasını sertleştirmek için hiçbir şey kullanmadığını tercih ettikleri anlaşılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyalarını nasıl muhafaza ettiğine ait veriler değerlendirilerek Tablo 19'da sunulmuştur.

Tablo 19

Bireylerin İğne Oyalarını Nasıl Muhafaza Ettiğini Gösteren Dağılım

İğne Oyaları Muhafaza Şekilleri	n	%
Sandıkta	13	32,5
Bohçada	9	22,5
Tülbent Arasında	4	10
Dolapta	14	35
Toplam	40	100

Tablo 19 incelendiğinde ankete katılan bireylerin 32,5'i sandıkta, %22,5'i bohçada, % 10'u tülbent arasında, % 35'i ise dolapta muhafaza ettiği görülmektedir.

Bireylerin çoğunluğunun yaptıkları iğne oyaların dolapta kutu içerisinde muhafaza ettikleri anlaşılmaktadır. Bu sonuçlardan oyaların muhakkak kapalı ortamlarda saklandığı anlaşılmaktadır.

4.3. Bilecik İli İğne Oyalarının Araç- Gereç Özellikleri

Yörede iğne oyası yapan bireylerin ürünlerde kullandıkları iplik çeşitlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20

Bireylerin İğne Oyalarında Kullandıklarını İplik Çeşitliği Dağılımı

İplik Çeşitleri	n	%
İbrişim	1	2,5
Koton	7	17,5
Koza İpeği	11	27,5
Naylon	21	52,5
Toplam	40	100

Tablo 20 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 2,5'i ibrişim, %17,5'i Koton, %27,5'i koza ipeği, % 52,5'inin ise iğne oyası yaparken naylon kullandığı görülmüştür.

Buna göre bireylerin çoğunluğu iğne oyası yaparken genellikle naylon iplik kullanmaktadır. Koza ipeği ile yapılmış oyalar genellikle sandıklardan elde edilen oyalarda tespit edilmiştir.

Yörede iğne oyası yapan bireylerin ürünlerde kullandıkları iplikleri teminlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 21

İplikleri Teminlerini Belirleme

İpliği Kendiniz mi hazırlıyorsunuz	n	%
Evet	11	27,5
Hayır	29	72,5
Toplam	40	100

Araştırmaya katılan bireylerin %27,5'inin ipliğini kendi hazırladığı. 72,5'inin ise satın alarak temin ettiği tespit edilmiştir. Bireylerin geçmişte kendi yapmış olduğu iplere kılamık dedikleri, bu iplerin ham ipeği kökboyası ile boyayarak elde ettikleri öğrenilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin ipliğin kalınlık derecesine ait veriler değerlendirilerek Tablo22'de sunulmuştur.

Tablo 22

Oyalarda Kullanılan İpliklerin Kalınlık Dereceklerini Gösteren Dağılım

İpliğin Kalınlık Derecesi	n	%
İki Kat	13	32,5
Üç kat	12	30
Dört kat	6	15
Daha Fazla	9	22,5
Toplam	40	100

Tablo 22 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %32,5 'i iki kat, % 30'u üç kat, % 15'i ise dört kat, % 22,5'inin daha fazla kat iplik kullandığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun iki kat iplik kullanıldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin hangi yardımcı araçlar kullandığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 23'te sunulmuştur.

Tablo 23

İğne Oyası Yaparken Hangi Yardımcı Araçları Kullandığını Gösteren Dağılım

Yardımcı Araçlar	n	%
Tığ	--	--
Makas	39	97,5
Firkete	1	2,5
Şiş	--	--
Toplam	40	100

Tablo 23 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %97,5'i makas, % 2,5'i ise firkete yardımcı araç olarak kullandığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun yardımcı olarak makas kullandıkları anlaşılmıştır.

4.4. Bilecik İli iğne Oyalarının Teknik Özellikleri

Bilecik ilinde incelenen bilgi formlarında yer alan iğne oyalarında kullanılan teknikler değerlendirilerek tabloda sunulmuştur.

Tablo 24

Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasından Kullanılan Teknikler

Kullanılan Gereçler	n	%
Zürafa	34	40
Pırpır	22	25,9
Tavşankulağı	7	8,2
Zincir	4	4,7
Kelebek kanadı	1	1,2
Sıçandişi	9	10,5
Piko	5	5,9
Çift ilmek	2	2,4
Basit ilmek	1	1,2

Tablo 24 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %40'ı zürafa, %25,9'u pırpır, %8,2'si tavşankulağı, %4,7'si zincir, %1,2'si kelebek kanadı, %10,5'i sıçandişi, %5,9'u piko, %2,4'ü çift ilmek, %1,2'si basit ilmek tekniklerini kullandıkları anlaşılmaktadır.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun teknik olarak zürafayı kullandıkları anlaşılmaktadır.

4.5. Bilecik ili İğne Oyalarının Renk, Motif, Kompozisyon Özellikleri

Yörede bilgi formlarında yer alan 32 farklı örnekten isim verilenlere ait dağılım tablo 25'te sunulmuştur.

Tablo 25'te görüldüğü gibi yörede oyalara verilen isimler genellikle bitkisel bezeme türüne uygunluk taşımaktadır. Nadiren araçlara benzetmeler yapılmıştır. Oyalara anlam yüklemesi yapılmaksızın sadece görselliğine önem verilmiştir.

Tablo 25

Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyalarına Yörede Verilen İsimler

Yörede Verilen İsimler	n	%
Yıldız Çiçeği	4	11,08
Yelpaze	1	2,77
Çiçek	1	2,77
Kaya	10	27,70
Karanfil	3	8,31
Kiraz	1	2,77
Çarkıfelek	3	8,31
Çift lale	1	2,77
Yaprak	2	5,54
Sümbül	2	5,54
Menekşe	2	5,54
Süpürge	2	5,54
Çilek	4	11,08

Tablo 25 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %27,70 Kaya, %11,08 oranlarında Yıldız Çiçeği ve Çilek, %8,31 oranlarında Karanfil ve Çarkıfelek, %5,54 oranlarında Yaprak, Sümbül, Menekşe ve Süpürge, %2,77 oranlarında Yelpaze, Çiçek, Kiraz ve Çift Lale isimlerini verdikleri görülmektedir. En çok kaya isminin verildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin renkleri neye göre seçtiklerine ait veriler değerlendirilerek Tablo 26'da sunulmuştur.

Tablo 26

Bireylerin Yaptıkları İğne Oyasındaki Kullandıkları Renkleri Neye Göre Seçtiklerini Gösteren Dağılım

Renkleri Neye Göre Seçtikleri	n	%
Yazmanın Motifindeki (desen) renklere göre	14	35
Dikileceği Yere Göre	14	35
Yaptırmanın İsteğine Göre	3	7,5
Kendi isteğine Göre	9	22,5
Toplam	40	100

Tablo 26 incelendiğinde ankete katılan bireylerin 35'i motifteki renklere göre, %35'i dikilecek yere göre seçtikleri, % 7,5'i yaptırmanın isteğine göre, % 22,5'inin ise kendi isteğine göre renkleri seçtiği görülmektedir. Bu sonuçlardan bireylerin oyalarındaki renk seçimini motifteki renklere göre ve dikileceği yere göre belirledikleri anlaşılmıştır.

Tablo 27

Bireylerin İğne Oyası Yapımında Faydalandığı Kaynakları Gösteren Dağılım

Faydalanılan Kaynaklar	n	%
Yapılmış İğne Oyası Örneklerinden	30	75
Desen Kitaplarından	5	12,5
Kendim Tasarlıyorum	5	12,5
Tabiattan	--	--
Toplam	40	100

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyası yapımında faydalandıkları kaynaklara ait veriler değerlendirilerek Tablo 27'de sunulmuştur.

Tablo 27 incelendiğinde ankete katılan bireylerin iğne oyası örnek teminini nasıl yaptığını %75'inin yapılmış iğne oyası örneklerinden, %12,5'inin desen kitaplarında, %12,5'inin kendi tasarladığı saptanmıştır.

Buna göre ankete cevap verenlerinin çoğunluğunun iğne oyası örnek teminini yapılmış iğne oyası örneklerinden aldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin bilgi formlarında yer alan iğne oyalarında kullanılan renklere ait veriler değerlendirilerek Tablo 28'de sunulmuştur.

Tablo 28'e göre değerlendirmeye katılan ürünlerin içerdikleri renkler incelendiğinde %9 oranında yeşil, % 8 oranında beyaz, %8 oranında sarı, %8 oranında kahverengi, %6 oranında sıklamen pembe, %5 oranında hardal sarısı, %4 oranlarında Turkuaz, Çimen Yeşili, bordo, yavruağzı, %3 oranlarında Mor ve mint yeşili, %2 oranlarında ise kırmızı, siyah, mavi, açık sarı, açık mavi, gülkurusu, s.kahve, koyu yeşil, petrol rengi, eflatun, krem, diğer renklerinde % 1 oranında olduğu görülmüştür.

Tablo 28

Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasından Kullanılan Renklerin Sayısal Dağılımı

Kullanılan Renkler	n	%
Beyaz	8	8
Mor	3	3
Sarı	8	8
Yeşil	9	9
Kırmızı	2	2
Pembe	1	1
Yavruağzı	4	4
Siyah	2	2
Bordo	4	4
Mavi	2	2
Sıklamen Pembe	6	6
Turuncu	5	5
Eflatun	2	2
Krem	2	2
Vişne	1	1
Koyu Yeşil	2	2
Petrol	2	2
Turkuaz	4	4
Mint	3	3
Çimen Yeşili	4	4
Açık Sarı	2	2
Açık Mavi	2	2
Yağ Yeşili	1	1
Lila	1	1
Nar Çiçeği	1	1
Mat Yeşil	1	1
Hardal Sarısı	5	5
Kahverengi	8	8
Gül Kuruşu	2	2
S. Kahve	2	2
Altın Sarı	1	1
Gri	1	1

Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun yeşil rengi tercih ettikleri anlaşılmıştır. Bunu beyaz, sarı, kahverengi renkleri takip ettiği anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin bilgi formlarında yer alan motif isimlerine ait veriler değerlendirilerek Tablo 29'da sunulmuştur.

Tablo 29

Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasından Kullanılan Motif İsimlerinin Sayısal Dağılımı

Motif İsimleri	n	%
Yarım daire	5	10,40
Daire	3	6,24
Üçgen	4	8,32
Yıldız Çiçeği	4	8,32
Yelpaze	1	2,08
Çiçek	1	2,08
Kaya	10	20,80
Karanfil	3	6,24
Kiraz	1	2,08
Çarkıfelek	3	6,24
Çift lale	1	2,08
Yaprak	2	4,16
Sümbül	2	4,16
Menekşe	2	4,16
Süpürge	2	4,16
Çilek	4	8,32

Tablo 29 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %20,80'i Kaya, %10,40'ı yarım daire, %8,32 oranlarında Üçgen, Yıldız Çiçeği ve Çilek, %6,24 oranlarında Daire, Karanfil ve Çarkıfelek, %4,16 oranlarında Yaprak, Sümbül, Menekşe ve Süpürge, %2,08 oranlarında da Yelpaze, Çiçek, Kiraz ve Çift Lale motifini kullandıkları görülmüştür.

Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun Kaya motifini tercih ettikleri anlaşılmıştır.

Bilgi formlarında yer alan iğne oyalarının kompozisyon isimlerine ait veriler değerlendirilerek Tablo 30 'da sunulmuştur.

Tablo 30

Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Gore İğne Oyasında Kullanılan Kompozisyon İsimlerinin Sayısal Dağılımı

Kompozisyon İsimleri	n	%
Ana Motif Aralıksız Tekrar	10	23,26
Ana Motif Aralıklı Tekrar	16	37,12
Ana-Ara Motif Aralıklı Tekrar	5	11,63
Ara Motif Aralıksız Tekrar	12	27,99

Tablo 30 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %23,26' sının ana motif aralıksız tekrar, %37,21'inin ana motif aralıklı tekrar, %11,63'ünün ana-ara motif aralıklı tekrar, %27,90'ının ara motif aralıksız tekrar kompozisyonları kullanılmıştır.

Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun ana motif aralıklı tekrar kompozisyonlarını kullandığı görülmüştür.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Araştırmada elde edilen veriler incelenmiş ve bu verilerin değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Bilecik ilinde kullanılan iğne oyalarının yapılışı ve iğne oyacılığının el sanatları içerisinde geçmişten günümüze gelişimini konu alan araştırma beş bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde araştırmanın problemi, amaç, önem, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

Problem durumunda el sanatlarının yaşatılması, geliştirilmesi için eski ve yaşanan özgün örneklerin belgelendirilmesi, çağdaş boyutlar kazandıracak kaynakların hazırlanması gerekmektedir. Yöresel el sanatlarına sanat eğitimi veren resmi ve özel kurumların, gereği kadar bu alana eğilmeyişi çağdaş boyutlara ulaştırılmadan, zamanla yok olacağı düşünce ve endişesi problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın amacında Bilecik iğne oyalarının özgün örneklerini renk, biçim, kompozisyon değerleri ve anlamlarına göre açıklamak, fotoğraf ve çizimlerle bir katalog oluşturmaktır. İğne oyalarının özgünlüğü açısından bu konuda ilgili kişilerin resmi ve özel kurumların dikkatini çekmek; bu kültür belgelerinin tanınmasında, tanıtılmasında ve yaşatılmasında katkıda bulunmak araştırmanın en önemli amaçlarındandır.

Araştırmanın önemi İğne oyacılığında özgünlük ve estetik değerlerini giderek yitiren motiflerin yeniden yaşatılması, dünü ve bu günkü durumu belirlenerek bu konuda yöre kadınının bilinçlendirilmesi, iğne oyacılığının korunması, yaşatılması açısından çok büyük önem taşımaktadır. İğne oyalarının geleneksel özelliklerini yansıtan özgün örneklerini

inceleyerek derlemek, tanıtmak, oylarımızın zenginliği üzerine dikkat çekmek, kendine özgü niteliklerini yitirmeden çağdaş boyutlar kazandırmak, geliştirmek ve Bilecik iğne oylarının incelenmesi ve günümüzdeki durumunun belirlenmesi oyacılık sanatının geleceği ağısından önem taşımakla birlikte, gelecekte bu konuda yapılacak çalışmalara da ışıık tutacağı için önemlidir.

Sayıltılarda ise, Araştırmacının kullandığı yöntem ve teknikler amaçlarına hizmet edecek nitelikte ve araştırmacının bilgi ve beceri donanımı bu araştırmayı yürütmeye elverişlidir. Göreneklerini, folklorik özelliklerini taşıyan, yapan kişinin zevk ve becerisini yansıtan, gelir sağlayıcı üretime yönelik etkinliklerdir ve araştırmada yararlanılan kişi ve kaynaklar geçerli ve güvenlidir.

Sınırlılıklarda ise, Bu araştırmanın sınırları Bilecik ili olarak belirlenmiştir. Araştırma yapılan bilgi ve anket formları ile sınırlıdır. Araştırma verilen süre ile sınırlıdır. Araştırma Bilecik ili iğne oyası yapan bireyler ve yaptıkları iğne oyası ürün örnekleri ile sınırlıdır.

Tanımlarda ise, Çember, Çirtik, El Sanatları, İbrişim, İğne oyası, İlmek, Fiskil, Motif, Oya, Trabzan, Tülbent, Yemeni, Zürafa'nın tanımları yapılmıştır.

İkinci bölümde Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar yer almaktadır. Türkçe kaynaklardan taranmış bilgiler uygun başlıklar altında sunulmuştur. Bilecik ili hakkında genel bilgi ve el sanatlarının tanımı, tarihçesi, hammaddeye göre sınıflandırılması, özellikleri yer almaktadır. Örucülük sanatının tanımı yapılarak tarihçesi verilmiştir. Araçlı ve araçsız yapılanlar olarak sınıflandırılmıştır. Oyacılığın tanımı, tarihçesi ve sınıflandırılması verilmiş, oyanın süslemek ve süslenmek ihtiyacıyla yapılan bir sanat olduğu yer almaktadır. Oylar; iğne oyası, tığ oyası, mekik oyası, firkete oyası, olarak sınıflandırılmıştır. İğne oyacılığının tanımı ve tarihçesi hakkında bilgi verilmiş ve İğne oyacılığında kullanılan yapıım teknikleri şekilleri ile birlikte verilmiştir. İğne oylarının esin kaynakları açıklanmış; bitkiler, doğa, hayvanlar, geometrik şekiller, nesneler ve semboller olarak altı grupta toplanmıştır. Kullanılan araç gereçlerle ilgili olarak ise, iğne oyacılığında kullanılan araç gereçler fotoğrafları ile birlikte ve iğne oylarının kullanıldığı yerler bulunmaktadır. Çift yapraklı çiçek oyası analizi fotoğraflarla beraber gözlenmiştir.

Üçüncü bölüm yöntem bölümüdür. Araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

Dördüncü bölümde Literatür kısmını oluşturan kaynaklar taranmış, anket soruları hazırlanmış, soruların ön denemesi yapıldıktan sonra 40 kişilik örneklem grubuna

uygulanmıştır. Çekilen 32 adet ürün fotoğrafları ile gözlem formu hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olarak hazırlanan anket, Bilecik ili iğne oyası sanatı ile uğraşan bireylere uygulanmıştır. Sonucunda bu işi yapanların kişisel özellikleri ve bu sanat dalı ile ilgili bilgiler elde edilmiştir.

Toplanan verilerin istatistiksel analizi yapılmış anketten elde edilen veriler frekansları ve yüzdeleri hesaplanarak tabloya dönüştürülmüştür.

Buna göre;

Bilecik ilinde en fazla iğne oyası ile uğraşan hanımların 32 yaş ve üzerinde olduğu, Bireylerin çoğunluğu evli ve ev hanımı olduğu tespit edilmiştir.

İğne oyası yapan bireyler farklı öğrenim durumlarında olup çoğunlukla ortaöğretim mezunu oluşturmaktadır. İğne oyası yapan bireyler farklı öğrenme kaynakları olup çoğunlukla kurstan öğrendiği tespit edilmiştir.

İğne oyası yapan bireyler farklı yaşlarda olup çoğunlukla 15 ve yukarı yaşlarda öğrendiği ve iğne oyasını farklı sürede öğrenmiş olup çoğunlukla bir haftada öğrendiği saptanmıştır.

İğne oyası yapan çoğunluğun orta yaşlı hanımların olduğu ve 1-5 yıldan beri iğne oyası yaptıkları tespit edilmiştir.

Bireyler farklı amaçlarla iğne oyasını yapmış olup çoğunlukla boş vakitlerini değerlendirmek için yaptıkları, maddi açıdan internette satışa sundukları, oya olarak sattıkları, bütün gelirlerini sağlayıp sağlayamadıkları incelenmiş ve çoğunlukla iğne oyası yaparak bütün gelirlerini karşılayamadıkları tespit edilmiştir.

İğne oyası yapan bireyler çoğunlukla ipliğini kendi hazırlamadığı, naylon iplik kullandığı, farklı ip kalınlığı kullanmış olup çoğunlukla iki kat iplik kullandıkları tespit edilmiştir. Bireylerin iğne oyası yapımında farklı kaynaklardan yararlanmış olup çoğunlukla yapılmış iğne oyası örneklerinden kullandıkları, iğne oyasını yönünü her iki yönden de yapıyor oldukları, kullanım alanına göre çoğunlukla başörtüsü olarak kullandıkları görülmüştür.

Bireylerin bir başörtünün kenarını 15 günde bitirdikleri, geçmişte iğne oyası ve dikileceği yer arasında renk uyumuna dikkat edilmezken artık iğne oyasını örtünün motifindeki (desen) renklere göre ya da dikileceği yere göre seçtiklerini, yardımcı araç olarak ise makas kullandıkları görülmüştür.

Oyaların temizlenmesinde ılık su ve sabun kullandıkları, oyalara sertleştirme yapmadıkları ve iğne oyalarını dolapta muhafaza ettikleri tespit edilmiştir.

Bilgi formlarından elde edilen verilere göre iğne oyasında kullanılan tekniklerde en fazla zürafa kullanıldığı ve iğne oylarına yörede verilen isimler; Yıldız Çiçeği, Yelpaze, Çiçek, Kaya, Karanfil, Kiraz, Çarkıfelek, Çift Lale, Yaprak, Sümbül, Menekşe, Süpürge, Çilek isimleri verdikleri görülmektedir. Renklerin sayısal dağılımında en fazla yeşil renk kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bilgi formlarından elde edilen verilere göre İğne oyasında kullanılan kompozisyonlarda olarak ana motif aralıklı tekrar ve çoğunlukta Kaya motifi kullanılmıştır.

Bölüm beşte sonuç ve öneriler verilmiştir. Sonuç kısmında yapılan araştırmanın beş bölümü özetlenmiştir. Sayısal tablolar tek tek okunmuş, öneri kısmında ise konuyla ilgili öneriler çözüm yollarıyla gösterilmiştir.

5.2. Öneriler

Yapılan araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ve veriler incelendiğinde Bilecik iğne oyası sanatının en önemli sorunlarından birinin ipek ipliklerden sentetik ipliklere geçiş olduğunun ve yöresel iğne oyası motiflerin belgelenmediği için yok olmaya yüz tuttıkları, isimlerinin dahi unutulduğu gözlemlenmiştir. Bu sorunun giderilmesine yönelik olarak; Sentetik ipliklerden öze dönüş yapılarak ipek iplikler ile iğne oyası yapılması, gerek yazılı gerekse görsel medya ile Bilecik iğne oyacılığını tanıtmaya yönelik programlar düzenlenmeli, yöreye özgü iğne oyası motiflerin öğretilmesinde halk eğitim merkezleriyle desteklenmelidir. Ayrıca iğne oylarının kooperatif yolu ile satışının önü açılmalıdır.

El sanatlarımızın birçok alanında usta ve çırak dönemindeki eğitim ve beceriye ulaşılmasını sağlanmalıdır.

Bilecik iğne oylarının adının duyurulması, gündemde tutulması için iğne oyası yapan bireylerin farklı ürünler yapmasını teşvik edilmesini sağlanmalıdır.

Yörede iğne oyacılığının gelişmesi ve pazarlamanın yapılabilmesi için yerel yönetimlerin ve eğitim kurumlarının bu konu ile ilgili projeler geliştirmesi ve uygulamalıdır. İğne oyası ürünlerin sandıklardan çıkarılarak motiflerinin yaşatılması, geleneklerimize, kültürel değerlerimize saygılı olmayı ve sahip çıkma bilincini kazandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, M. (2017). *Kore harbine Bilecik ve çevresinden katılanlar*. Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Arlı, M. (1990). *Köy el sanatları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi.
- Atay, A. (1997). *Örücülük*. İstanbul: Milli Eğitim.
- Aydın, S. (2008, Nisan). *Beypazarı mekik oyları*. I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri. Ankara: Gazi Üniversitesi El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Ayverdi, İ. (2006). *Büyük Türkçe sözlük*. İstanbul: Mas.
- Barışta, Ö. (1993). *Türk el sanatları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu .
- Bilecik Valiliği. (2015,) Bilecik ili tarihi, kültürü, ve coğrafyası. http://www.bilecik.gov.tr/default_b0.aspx?content=210 sayfasından erişilmiştir.
- Bilgin, T. (2015). *Milli mücadele döneminde Bilecik*. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali.
- Bozkurt, N. (1995). *Sanat ve estetik kurumları*. İstanbul: Sarma.
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cengiz, D. (2007). *Artvin ili Ardauç ilçesinde yapılan oyların öğretim programı önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eronç, P. (1984). *Giyim süsleme teknikleri*. İstanbul: Milli Eğitim.
- Ertuğrul, İ. (2000). *Piyasada bulunan dekoratif deri ürünleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Etikan, S., & Çukur, T. (2011). Kırsal turizm faaliyetlerinin Çomakdağ-Kızılağaç köyü el sanatları üzerine etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, 1-15.
- Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, (2012). *İllere Göre Geleneksel El Sanatlarımız*. Ankara: Sosyal, Kültürel Eğitimler ve Faaliyetler Grup Başkanlığı.
- İz Yılmaz, G. (2008). *Geleneksel Türk el sanatlarının turistik ürün olarak değerlendirilmesi*. Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.
- Köklü, H., Yetim, F., & Özdemir, M. (2008). Gerede iğne oyları. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 83-90.
- Kınay, C. (1993). *Sanat tarihi*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Koçu, R. E. (1996). *Türk giyim kuşam süsleme tekniği*. İstanbul: Güncel.
- Korkusuz, S. (1980). *Nakış*. İstanbul: Milli Eğitim.
- Koyuncu, A. (2005). *Bucak ilçesinde oya-insan ilişkileri*. I. Burdur Sempozyum'uda sunulmuş bildiri, 39-49, Burdur.
- Kurt, G. (2011). *Akdeniz bölgesi boncuk oylarından yapılan ürünleri incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Megep. (2014). *İğne oyası*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Megep. (2010). *Bitkisel örücülüğe hazırlık*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Nas, E. (2012). Konya yöresi el sanatlarında anlam yüklü motiflerin halk diline yansması. *Electronic Turkish Studies*, 1619-1630.
- Onuk, T. (1988). *İğne oyları*. Ankara: İş Bankası.
- Onuk, T. (2000). *Osmanlıdan günümüze oylar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Özbel, K. (1945). *El Sanatları II, Oya ve Oya Çeşitleri*. Ankara: Ulus.
- Özbel, K. (1947). *Ankara Halk Evlerinde Türk Örgü İşleri Sergisi*. Ankara: Ulus.
- Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, (1993). *Türk El Sanatları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Sancak, H. (2001). *Sakarya ili Akyazı ilçesi patik örücülüğü ve yeni tasarımlar*, Sanatta Yeterlilik Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Sezgintüredi, E. (2009). Tekstilde geleneksel değerlerin ürüne yansıtılmasında bir yöntem önerisi. *TMMOB Makina Mühendisleri Dergisi*, 10-14.
- Tepe, Y. (2013). *Erzurum’da farklı teknik ve materyallerle yapılan oya sanatı*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Uyanık, N. (2015). *Manisa ilinde yapılan iğne oyalarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, N. (2014). *Sakarya ili Geyve ilçesi iğne oyları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

EK-1. Anket Formu

AÇIKLAMA: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Geleneksel El Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencisiyim. Yüksek Lisans Tezim gereği olarak “ Bilecik İli İğne Oyalarının İncelenmesi” ile ilgili bir araştırma yapmaktayım.

Araştırmanın amacı Bilecik ili iğne oyalarının incelenmesi ve literatüre katılmasını sağlamaktır.

Anket 25 sorudan oluşmaktadır. Sorulara vereceğimiz cevapların doğruluğu araştırmanın geçerliliğini etkileyecektir. Bu soruları dikkatlice okumanız ve sizin için uygun yerlere (X) işareti koymanız ve boş bırakılan yerleri uygun olarak doldurmanız gerekmektedir.

Araştırmaya kattığınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Direm ÜNSAL

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Geleneksel El Sanatları Ana Bilim Dalı

1)Yaşınız kaç?

a) 15-20 b) 21-26 c) 27-31 d) 32 yaş üzeri

2)Medeni haliniz?

a) Evli b) Bekâr

3)Öğrenim durumunuz nedir?

a) Okuryazar değil b) İlköğretim c) Ortaöğretim d) Yüksekokul

4)Esas uğraş alanınız nedir?

a) Ev hanımı b) Kamu kuruluşunda c) Özel kuruluş d) Öğrenci

5)İğne oyası yapmayı kimden öğrendiniz?

a)Aileden b)Çevreden c)Kurstan

6) İğne oyasını hangi yaşta öğrendiniz?

a) 9-10 b) 11-12 c) 13-15 d) daha ileri

7)İğne oyasını ne kadar sürede öğrendiniz?

- a) Bir hafta b) İki hafta c) Üç hafta d) Daha fazla

8) Kaç yıldan beri iğne oyası yapıyorsunuz?

- a) 10-15 b) 16-20 c) 21-30 d) 31-40

9) Yörenizde iğne oyasını genellikle kimler yapar?

- a) Genç kızlar b) Yaşlı hanımlar c) Orta yaşlı hanımlar

10) Hangi amaçla iğne oyası yapıyorsunuz?

- a) Çeyiz için b) Satış için c) Her iki amaçla

11) Nasıl pazarlıyorsunuz?

- a) Evde b) Kooperatif c) Mağazada d) Başka

12) İğne oyasını ne şekilde satıyorsunuz?

- a) Oya olarak b) Bir yere dikerek

13) İğne oyası yaparak bütün gelirinizi sağlayabiliyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır

14)Ne tür iplik kullanıyorsunuz?

- a) Koza ipek b) Naylon c) Koton d) İbrişim

15) İpliği kendiniz mi hazırlıyorsunuz?

- a) Evet b) Hayır

16) İpin kalınlık derecesi nedir?

- a) İki kat b) Üç kat c) Dört kat d) Daha fazla

17)İğne oyası örnek teminini nasıl yapıyorsunuz?

- a) Başka bir örneğe bakarak b) Yazılı anlatılan örnekten
c) Kafanızdan kendiniz mi tasarlıyorsunuz d) Başka

18) İğne oyası hangi yönde yapılır?

- a) Soldan sağa b) sağdan sola c) Her iki şekilde d) Başka

19) Bir yere diktiğinizde ne tür eşyalar yapıyorsunuz?

- a) Örtü b) Başörtüsü c) Giyim eşyası d) Diğerleri

20) Bir başörtüsünün dörtkenarına ne kadar zamanda yapıyorsunuz?

- a) 2-3 gün b) 4-5 gün c) Bir haftada d) 15 gün

21) İğne oyasında kullanılan renkleri neye göre seçiyorsunuz?

- a) Motif özelliğine göre b) Dikileceği yere göre
c) Renklere göre e) İsteğe göre

22) Yardımcı araç ne kullanıyorsunuz?

- a) Tığ b) Makas c) Firkete d) Şiş

23) Sertleşme için hangi ürünleri kullanıyorsunuz?

- a) Jelatin kola b) Sabun c) Şeker d) Pirinç kola

24) Ürünlerin temizliğini nasıl yapıyorsunuz?

- a) Soğuk su b) Ilık su c) Kaynar su d) Sertleştirme Yapılmamıştır

25) Ürünleri nasıl saklıyorsunuz?

- a) Sandıkta b) Bohçada c) Tülbent arasında d) Dolapta

EK-2. Bilgi Formları

Örnek No	: 1
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Nurdan Çakmak
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 6,5 cm
Boy	: 5 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik
Kullanılan Teknik	: İğne Oyacılığı; Zürafa
Kullanılan Renk	: Krem, Koyu Yeşil, Vişne Rengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme
Kompozisyon	: Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük zürafadan oluşmuş ara motifler yer almıştır. Tülbent ucuna zürafadan oluşan motif yapılmış ve uçlarına ana motif işlenmiştir.

Örnek No	: 2
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Zühal Yılmaz
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 1,5 cm
Boyu	: 2,3 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: İğne Oyacılığı; Zürafa, Sinek Kanadı, Pırpır
Kullanılan Renk	: Sıklamen Pembe, Mor, Yeşil, Sarı, Petrol Rengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük pırpırdan yapılan sinek kanadı ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 3
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Hatice Tuzaklı
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 1,5 cm
Boyu	: 2,3 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: İğne Oyacılığı; Zürafa, Sinek Kanadı, Pırpır
Kullanılan Renk	: Mor, Turkuaz, Yavruağzı
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük pırpırdan yapılan sinek kanadı ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 4
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Fatma Güven
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 2 cm
Boyu	: 3,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Sinek Kanadı, Pırpır
Kullanılan Renk	: Sıklamen Pembe, Sarı, Petrol Rengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme: Sıklamen Çiçeği
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük pırpırdan yapılan sinek kanadı ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 5
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Fatma Güven
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 1,7 cm
Boyu	: 3,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: İğne Oyacılığı; Zürafa, Sinek Kanadı, Pırpır
Kullanılan Renk	: Mint Yeşili, Sarı, Sıklamen Pembe, Çimen Yeşili
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme; Çilek
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük pırpırdan yapılan sinek kanadı ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 6
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Fatma Güven
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 3,3 cm
Boyu	: 3 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Tavşan Kulağı
Kullanılan Renk	: Bordo, Yeşil, Mint Yeşili
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme
Kompozisyon	: Ana motifin aralıksız tekrarından oluşmuştur.

Örnek No	: 7
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Zuahl Yılmaz
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 2 cm
Boyu	: 1,8 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Sinek Kanadı, Pırpır
Kullanılan Renk	: Sarı, Yeşil, Pembe, Mint Yeşili
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme ; Çitlenbik
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük sinek kanadı ve pırpırlardan oluşmuş ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 8
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Zuhal Yılmaz
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 3 cm
Boyu	: 2,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Sinek Kanadı, Pırpır
Kullanılan Renk	: Sıklamen Pembe, Krem, Yeşil
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme ;
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük sinek kanadı ve pırpırlardan oluşmuş ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 9
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Hatice Tuzaklı
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 3,5 cm
Boyu	: 4,2 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Sinek Kanadı, Pırpır
Kullanılan Renk	: Koyu Yeşil, Açık Sarı, Açık Mavi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	:
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük sinek kanadı ve pırpırlardan oluşmuş ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 10
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Esra Başkurt
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 5 cm
Boy	: 2,4 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Pırpır,
Kullanılan Renk	: Yağ Yeşili, Pembe, Sarı, Beyaz
Kullanılan Süsleme Teknikleri	:
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında pırpırdan yapılan sinek kanadı ara motifleri yer almıştır.

Örnek No	: 11
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Hatice Tuzaklı
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 2 cm
Boyu	: 3,8 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: Sinek Kanadı, Pırpır, Zürafa
Kullanılan Renk	: Sıklamen Pembe, Lila, Çimen Yeşili
Kullanılan Süsleme Teknikleri	:
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük pırpırdan yapılan sinek kanadı ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 12
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Hatice Tuzaklı
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 3,5 cm
Boyu	: 4 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Tavşan Kulağı, Pırpır
Kullanılan Renk	: Lila, Sarı
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme; Geometrik Bezeme; Yarım Daire
Kompozisyon	: Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında kaya ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 13
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Hatice Tuzaklı
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 3 cm
Boyu	: 2,2 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik
Kullanılan Teknik	: Zürafa, pırpır, Sıçandişi
Kullanılan Renk	: Bordo, Sarı, Turkuaz
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme; Geometrik Bezeme; Yarım Daire
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında sıçandişi dört ara motif yer almıştır.

Örnek No	: 14
İnceleme Tarihi	: 10/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Emine Yapraklı
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 5,5 cm
Boyu	: 5,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	:Zürafa, Pırpır, Sıçandişi
Kullanılan Renk	: Kırmızı, Yeşil, Beyaz
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme; Gelincik (Gelin Başı)
Kompozisyon	: Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Ana motifin uçlarına pırpır konmuştur. Her iki ana motifin ortasında sıçandişi ara motif yer almıştır.

Örnek No	: 15
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Fatma Güven
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 2 cm
Boyu	: 1 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: Pırpır, Zürafa,
Kullanılan Renk	: Yeşil, Sıklamen Pembe, Eflatun, Açık Sarı
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Nesneli Bezeme; Süpürge
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük pırpırdan yapılan sinek kanadı ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 16
İnceleme Tarihi	: 02/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Fatma Güven
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 4 cm
Boyu	: 3,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Kılamık (İbrişim)
Kullanılan Teknik	: Sinek Kanadı
Kullanılan Renk	: Açık Yeşil, Yeşil, Eflatun, Nar Çiçeği,
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından ve ara motifin aralıksız devam etmesiyle oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük pırpırdan yapılan sinek kanadı ara motifler yer almıştır

Örnek No	: 17
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Melike Başkurt
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 5,5 cm
Boyu	: 6 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Pırpır
Kullanılan Renk	: Hardal Sarısı, Mat Yeşil, Kahverengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Geometrik Bezeme; Üçgen Bitkisel Bezeme; Haşhaş Çiçeği
Kompozisyon	: Boru yapılmış, kaya motifleri yan yana gelerek ana motif oluşturmuştur. Ana motif ucundaki pırpırlara da ahşap boncuklar eklenmiştir. Ana motifin bağlantısız tekrarından oluşmuştur.

Örnek No	: 18
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Melike Başkurt
Ürün Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 7 cm
Boyu	: 6 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Boncuk
Kullanılan Teknik	: Zürafa
Kullanılan Renk	: Hardal Sarısı, Yavruağzı, Kahverengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Nesnel Bezeme; Güneş Geometrik Bezeme; Yarım Daire
Kompozisyon	: Sap yapılmış, yaprak ve kaya motifleri yan yana gelerek ana motif oluşturmuştur. Ana motif ucundaki kayalara da kesme boncuklar eklenmiştir. Ana motifin bağlantısız tekrarından oluşmuştur

rnek No	:19
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Melike Başkurt
rn Türü	: Tülbent Oyası
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 8 cm
Boyu	: 7 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Metal Aksesuar
Kullanılan Teknik	: Zürafa
Kullanılan Renk	: Hardal Sarısı, Pudra Rengi, Kahverengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Nesnel Bezeme; Güneş Geometrik Bezeme; Yarım Daire
Kompozisyon	: Sap yapılmış, yaprak ve kaya motifleri yan yana gelerek ana motif oluşturmuştur. Ana motif ucundaki kayalara da metal pul eklenmiştir. Ana motifin bağlantısız tekrarından oluşmuştur.

Örnek No	: 20
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Pınar
Ürün Türü	: Havlu Kenarı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 4 cm
Boyu	: 4 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Pırpır
Kullanılan Renk	: Gül Kuruşu, Bordo, Koyu Yeşil, Beyaz, Sarı
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme; Geometrik Bezeme:
Kompozisyon	: Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında kaya ve pırpırlardan oluşmuş ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 21
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Kadriye Duman
Ürün Türü	: Havlu Kenarı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 6 cm
Boy	: 3,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Koton İplik
Kullanılan Teknik	: Zürafa, Pırpır
Kullanılan Renk	: Turuncu, Beyaz
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Nesnel Bezeme; Güneş Geometrik Bezeme; Yarım Daire
Kompozisyon	: Zürafa ve pırpırdan Ana motifin aralıksız tekrarından oluşmuştur. Tığ örücülüğü ile yapılan oyaya ile birleştirilerek kullanılmıştır.

Örnek No	: 22
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Fatma Uzun
Ürün Türü	: Havlu Kenarı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 3 cm
Boyu	: 3,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Boncuk
Kullanılan Teknik	: Pırpır, Kelebek Kanadı
Kullanılan Renk	: Kırmızı, Yeşil, Beyaz
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme; Kiraz Geometrik Bezeme; Üçgen
Kompozisyon	: Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Kelebek kanadı ve boncuk kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında kaya ve pırpırlardan oluşmuş ara motifler yer almıştır.

Örnek No	: 23
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Kadriye Duman
Ürün Türü	: Havlu Kenarı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 5 cm
Boyu	: 6 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik
Kullanılan Teknik	: Tavşan Kulağı, Zürafa
Kullanılan Renk	: Beyaz
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Geometrik Bezeme; Üçgen
Kompozisyon	: Ana motifin aralıksız tekrarından oluşmuştur. Tavşan Kulağı ile oluşturulmuş ana motif tekrar etmiştir

Örnek No	: 24
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Pınar Bilgin
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 6 cm
Boyu	: 6,3 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Zincir
Kullanılan Teknik	: Sık Zürafa
Kullanılan Renk	: Beyaz, Gök Mavi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Simgesel Bezeme, Geometrik Bezeme; Üçgen
Kompozisyon	: Sık iğne ana motif ve kenarları ara motif aralıklı tekrar.

Örnek No	: 25
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Pınar Bilgin
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	:
Boyu	:
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Metal Aksesuar, Zincir
Kullanılan Teknik	: Sık Zürafa
Kullanılan Renk	: Hardal Sarısı, Turkuaz, Kahverengi, Turuncu, Sütlü Kahverengi, Mor, Yeşil
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Bitkisel Bezeme; Çiçek
Kompozisyon	: Sık iğne ana motif aralıksız tekrar.

Örnek No	: 26
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Pınar Bilgin
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 4 cm
Boyu	: 4 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Boncuk, Metal Aksesuar
Kullanılan Teknik	: Sık Zürafa, Sinek Kanadı
Kullanılan Renk	: Siyah, Altın Sarısı
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Soyut Bezeme
Kompozisyon	: Kaya ana motif aralıksız tekrar.

Örnek No	: 27
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Pınar Bilgin
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 3 cm
Boyu	: 4 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Boncuk, Cam Aksesuar, Deri Kumaş
Kullanılan Teknik	: Sık Zürafa
Kullanılan Renk	: Siyah, Bordo, Beyaz
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Soyut Bezeme
Kompozisyon	: Kare ilmek ile ana motif aralıksız tekrar.

Örnek No	: 28
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Pınar Bilgin
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 4,5 cm
Boyu	: 6 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Metal Aksesuar
Kullanılan Teknik	: Sık Zürafa
Kullanılan Renk	: Kahverengi, Turuncu, Sütlü Kahverengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Soyut Bezeme
Kompozisyon	: Kaya ve piko yapılmış. Ana-ara motif aralıksız tekrar.

Örnek No	: 29
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Melike Başkurt
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 6 cm
Boyu	: 6.3 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Metal Aksesuar
Kullanılan Teknik	: Sık Zürafa
Kullanılan Renk	: Yavruağzı, Açık Mavi, Kahverengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Simgesel Bezeme; Nazarlık
Kompozisyon	:Üçgen ilmek ile ana motif aralıksız tekrar.

Örnek No	: 30
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Pınar Bilgin
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 5 cm
Boyu	: 5 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Ahşap Boncuk, Deri Kumaş
Kullanılan Teknik	: Zürafa
Kullanılan Renk	: Kahverengi, Turuncu, Hardal Sarısı, Mavi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Soyut Bezeme
Kompozisyon	: Kare ilmek ana motif aralıksız tekrar.

Örnek No	: 31
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Esra Başkurt
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 4 cm
Boyu	: 7 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Metal Aksesuar
Kullanılan Teknik	: Sık Zürafa
Kullanılan Renk	: Yavruağzı, Turkuaz, Kahverengi
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Soyut Bezeme
Kompozisyon	: Ana motif aralıksız tekrar

Örnek No	: 32
İnceleme Tarihi	: 06/04/2017
İlgili Koleksiyon	: Pınar Bilgin
Ürün Türü	: Takı
Ürünün Bulunduğu Yer	: Bilecik
Ürünün Boyutları	:
Eni	: 4,5 cm
Boyu	: 6,5 cm
Kullanılan Malzeme	: Naylon İplik, Metal Aksesuar
Kullanılan Teknik	: Sık Zürafa
Kullanılan Renk	: Gül Kurusu, Gri
Kullanılan Süsleme Teknikleri	: Soyut Bezeme
Kompozisyon	: Kaya ve piko yapılmış. Ana-ara motif aralıksız tekrar.

GAZİ Lİ OLMAK AYRICALIKTIR..